

TOKKE KOMMUNE

KOMMUNESTYRET

SITT VEDTAK TIL

HANDELINGSPROGRAM OG BUDSJETT

2020

ØKONOMIPLAN

2020-2023

Kap	Innholdsliste	side
1	Innleiing frå rådmannen	3
2	Om dokumentet	6
3	Handlingsprogram 2020 -2023	6
4	Budsjett 2020, økonomiplan 2020– 2023 - Investeringsbudsjettet	7
5	Planområde 1 og 6	9
6	Planområde 2	15
7	Planområde 3	23
8	Planområde 4	33
9	Kommunale avgifter og brukarbetaling	43
10	Fond og gjeld	44
11, 12	Budsjettvedtak	44
13	Vedlegg	49

1. Innleiing

Arbeidet med budsjett 2020 er forankra i årsmelding og rekneskap for 2018, kommunestyrets vedtak om budsjettet for 2019 og økonomiplan for 2019-21, gjort i desember 2018 og juni 2019 og dialogmøte med kommunestyret 16. mai 2019. Det er også teke omsyn til arbeidet som er gjort på etatane, ved kyrkjekontoret og i etablerte og nye interkommunale samarbeid i løpet av året i tillegg til føringar frå politiske vedtak og kvartalsrapportar. Budsjettet er også tilpassa krav i ny kommunelov som trer i kraft samtidig med at nytt kommunestyre vart konstituert.

Føringar gjeve gjennom statsbudsjettet er og teke inn i arbeidet. Dialog-/ budsjetttdrøftingsmøte 15.05.2019 med kommunestyret, gruppeleiarar, hovudutvalsleiarar, rådmannen, etatssjefar, stabssjefar, kyrkjeverje, hovudtillitsvalde og hovudverneombod er med på å få fram problemstillingar og føringar for det endelige framlegget frå rådmannen. Det er også i år størst utfordringar knytt til økonomien i helse- og omsorg, men også PNT har ein anstrengt økonomi som har hatt ekstra fokus no.

Driftsresultatet for 2018 var svært godt og det er gode utsikter for totalbudsjettet også i 2019, sjølv om dei to nemnde etatane ser ut til å gå i underskot. Ved HO er det lønsutgiftene som er utfordringa knytt til vikariering og mangel på personell, noko som igjen fører til dyr innleige. For PNT er det nok faste utgifter som aukar også no, slik som til dømes straum og brøyting. Dei har også hatt ein del uføresette utgifter på driftssida.

Målsetjinga om å ha 7-10% på disposisjonsfond, opp mot 25 mill, blir truleg ein realitet i 2019 og me vil difor ha ein god sikkerhet i botn ved svingingar i økonomien, sjølv om ein del av pengane er bunde opp.

Signala er framleis at me må spare der me kan, men innan nokon område aukar også utgiftene.

Interkommunalt samarbeid er stadig eit aktuelt tema og me har fleire slike som startar opp frå 01.01.2020. NAV Vest-Telemark kjem på plass på Dalen frå årsskiftet og det er bra at me får det til i kommunen vår. Utgiftene her skal ikkje auke, men i ein overgangsperiode må me nok rekne med litt ekstra knytt til dette. Psykologtenesta i kommunen blir knytt til eit samarbeid plassert i Seljord og her vil me få kostnader knytt til ca. 1/5 del av det tenesta kostar 3 – 400.000 kroner. Midlane skal inn i overføringane frå Staten, men me veit at det er usikkert. Kraftkompetanse KO i Vinje vert også etablert frå årsskiftet og vil koste oss ca. 200.000 som må inn i ramma på sentral, i tillegg kjem innkjøpssamarbeidet i Midt- og Vest Telemark (TIS KO) inn, stasjonert i Bø, med ein ekstra kostnad på 160.000.

I tillegg er det signalisera at dei oppjustera rammene som barnevernstenesta har hatt i 2019 kjem til å halde fram. LVK har endra vedtekten sine slik at me får 40.000 i meirkostnad til kontingensten der.

Det har vore stor aktivitet på næringsområdet, særleg etter at me forsterka næringsdelen med 2 nye stillingar. Det er mange som er interessert i å starte opp eller utvide verksemadene sine og dei får god hjelp av kommunen. Det er viktig at me held oppe trykket for å halde på eksisterande næringsdrivande og få inn nye.

Det vert framleis vurdert om stillingar kan sparast inn eller effektiviserast når dei vert ledige, men situasjonen har nok heller vore at me blir litt for få for å halde opp driftsnivået me ligg på. Dersom ein skal spare inn på lønnsbudsjett må ein sjå på tilbod og struktur.

Talet på sjukeheimspllassar vart midlertidig auka med 2 i 2019 og i periodar har me leigd inn plassar hjå nabokommunar for avlastning. Det vert truleg trongt for å fortsetje med denne styrkinga med 2 pllassar fram til ein har tilbod om fleire omsorgsplassar tilgjengeleg. Det er viktig å forebygge og å tilby hjelp heime og omsorgsbustader så lenge ein kan. I 2019 måtte me også auke budsjetta i høve brukarar med særskilt tront for ekstra oppfølging og dette vil nok også til ein viss grad følgje oss inn i 2020.

Heiltidsmodellen vert no nytta av alle avdelingar på helse- og omsorg og det gjev eit bilet av at lønsbudsjettet på etaten nok har vore for lågt over fleire år. Me må difor styrke det eller kutte i tenester. Det seiste er svært vanskeleg slik etterspørsel og trøngten hjå brukarane er no.

Kommunen er i starten på ei eldrebølge og det er viktig med forebyggande arbeid og tilrettelagde butilbod. Me vil difor tilrå å byggje inntil 5 omsorgsbustader i planperioden. Det finns støtteordningar gjennom Husbanken som me vil prøve å nytte oss av. Det er lagt inn eit overslag i investeringsbudsjettet.

Strukturen på oppvekstområdet er i endring frå 2020. Vedtaka om kor mange ungar det skal vere i høve til å halde oppe tilboda tilseier at både Åmdals Verk skule, Åmdals Verk barnehage og Lårdal barnehage vert stengt hausten 2020. Det gjev ei innsparing på årsbasis på over 2,6 millionar på budsjettet til oppvekst og i tillegg nokon hundre tusen på PNT.

Skulane vil få ei betydeleg utgift til lærermiddel i 2020, men storparten av desse utgiftene skal kompenseras med overføringer frå Staten.

Kommunens inntekter er foreløpig gode. Prisane på konsesjonskraft har vore- og ser ut til å bli høge. Budsjettering med 30 øre pr kwh i ØP (33 øre i 2020) er ut frå marknaden forsiktig. Eigedomsskatten vil vere nokonlunde stabil og skatteanslaget det same. Den store utfordringa er den nye NOU-ën om kraftressursane, av Sanderud-utvalet. Den foreslår å fjerne alle kommunale ordningar for inntekter innan kraftsektoren og vil erstatte det med ein kompensasjonsordning frå staten, uvisst i kva form. Dersom forslaga eller delar av dei blir ein realitet så vil mykje av inntektsgrunnlaget til Tokke kommune stå i fare. Me må tru at den ikkje kjem i bruk.

Det ser ut til at inntektssida kan halde seg vidare i økonomiplanperioden (dersom ikkje Sanderud får det slik han foreslår). Det er fordi rammeoverføringerne frå staten vil halde seg på 2020-nivå dersom andre inntekter held seg på dagens nivå.

I juni 2019 vedtok kommunestyret å fastsetje resultatkravet for netto driftsresultat i 2020 til 2,0%. På sikt er det vedtekne målet på 3,0 % driftsresultat. Rådmannens budsjettframlegg legg nå opp til eit netto driftsresultat på bare 0,4%; 2%-resultat slik kommunestyret ber om inneber ytterlegare 4 mill. kr i innsparinger eller auka inntekter. Rådmannen ser ikkje dette som realistisk på stutt sikt. Det er lagt inn få nye tiltak for styrking av tenestane, utanom det som er teke inn på lang sikt. Me har store utfordringar innan HO, med nye tenestar og fleire brukarar.

PNT har også eit svært tront budsjett og burde vore noko meir styrka. Me har framleis eit stort etterslep på vedlikehald og oppgraderingar på bygg, maskinar og utstyr. Det er tilsett ein fagarbeidar til for å ta tak i ein del av dei utfordringane som ligg føre og det er viktig at me har noko midlar til å setje i verk tiltak for å spare pengar på sikt. Eit døme er evt. bygging av omsorgsbustader der me kan tilrettelegge for at folk får hjelp i heimen. Eit anna døme er ENØK-tiltak, som kommunen også har fått tilsagn om støtte til. Investeringar i driftsforbetrande tiltak er eit uttalt ønske frå rådmannen.

Oppvekstetaten vil få ei stor innsparing frå hausten 2020. I tråd med vedtak i kommunestyret skal skulen på Åmdals Verk og barnehagen på Åmdals Verk leggast ned. Dette fordi barnetalet er for lågt. Barnehagen i Lårdal skal eigentleg også leggast ned, men det er førebels ikkje plass til borna i Høydalsmo. Samstundes må ein avgjere kva ein skal gjere med barnehagen i Høydalsmo, der det vil bli nokså fullt og ein har også sett på ulike alternativ for denne då den er lite eigna slik den er i dag. Forslaget er å vurdere å bygge ny barnehage. Innsparinga på årsbasis for etaten vil vere i overkant av 2,5 million, i tillegg vil det bli noko innsparing for PNT.

Arbeid med å sikre korleis me handterar personopplysningar er framleis aktuelt. Me har ikkje fullført dette arbeidet og me må ha fokus på å ferdigstille dette i løpet av 2020. Kvalitetssystemet Compilo er under innføring, men me må også gjere fleire fysiske tiltak og endre ein del arbeidsrutinar for å sikre dette betre. Me vil også halde fram med å byte ut låsesystem til kort.

Digitalisering er stadig i fokus og me har fått litt meir fart tenkinga rundt velferdsteknologi med ny medarbeidar i Vest-Telemark rådet. Innføring av Mobil omsorg er i gang og andre løysingar vil nok også kome. I fyrste omgang vil ein nok ikkje sjå direkte innsparingar av dette, men tryggare og betre handtering av opplysningar, samt betre samhandling blant avdelingane er ein gevinst me vil sjå nokså fort.

Det vil etterkvart også kome fleire løysingar for digitale løysingar på andre felt og me ser at det er viktig å følgje med på dette. Det er difor bedt om midlar til noko slik utvikling i budsjettet.

I samarbeid med Vinje vil Tokke kommune neste år gjennomføre eit prosjekt der ein etablerer eit tilbod for cellegiftbehandling lokalt på Dalen. Prosjektet er eit samarbeidsprosjekt der sjukehuset og fylkeskommunen også er viktige bidragsytarar. Prosjektet er viktig for at pasientar skal sleppe lange reiser og at me får eit viktig fagmiljø for denne pasientgruppa.

NAV Vest-Telemark er sett i gang og me ser fram til å kunne yte tenestar til heile Vest Telemark frå dei nyoppussa lokala på Dalen. Både tilsette og leiing er klare til å yte dei tenestane som brukarane treng der dei er.

Leiarane i kommunen arbeider no med organisasjonsutvikling der me ser på kommunikasjonen internt i administrasjonen, og vidare arbeid med utvikling og effektivisering av tenestane. Auka bruk av ny teknologi, utgiftsreduksjon, organisering og kompetanseutvikling er sentralt.

Innsparingar er vanskeleg å finne i høve situasjonen me har i Tokke, med stort press på tenestane og forventningar i befolkninga. Ein kan sjølv sagt sjå nerare på potensialet for å spare inn noko på å fjerne betalt matpause for ein del tilsette, men eg trur det vil føre til misnøye og igjen høgare sjukefråver og då er me inne i ein dårleg spiral igjen. Me har i 2019 vore blandt landets beste kommunar i høve lågt sjukefråver.

Alle tilsette i Tokke kommune arbeider for at tenestane skal bli best mogleg for innbyggjarane i kommunen.

John Kleiv

Rådmann

2 Om dokumentet

Budsjettet i Tokke er ein fireårig økonomiplan/handlingsprogram (HP) inkludert årsbudsjettet for komande år. Dokumentet er sett saman av budsjettet i økonomiplantabellane (vedlegg i HP) og eit handlingsprogram som formulerar overordna mål og satsingsområde, og nokre konkrete mål og tiltak som skal gjennomførast innanfor dei økonomiske rammene. Dette blir det gjennom året rapportert på i kvartalsrapportar. Etter kommunestyret si endelege handsaming blir dokumentet omarbeidd i tråd med endringar som blir vedtekne.

Tokke kommune nyttar ein enkel form for målstyring der det enkelte planområde skal gjera seg nokre få, målbare mål for neste budsjettår som seinare skal kunna rapporterast på i kvartalsrapportane og årsmeldinga.

Rådmannens budsjettframlegg blir fremja i oktober, og politisk handsama i politiske utval fram til endeleg vedtak i kommunestyret i desember. Etter budsjettvedtaket blir Handlingsprogrammet endra slik at det samsvarar med vedtaket.

For at dei folkevalde skal ha eit godt grunnlag for å gjere prioriteringar, inneheld rådmannens framlegg fleire delar:

- framlegg til økonomiplan og handlingsprogram for økonomiplanperioden (4 år) (vedlegg 1)
- med tilhøyrande talbudsjett med rammer for kvar planområde/etat (tabell 1)
- framlegg til investeringsplan (tabell 2)
- oversyn over tiltak som rådmannen har tilrådd å opprette eller spare inn, med etatssjefens merknad til konsekvensar (tabell 3) slik at det politiske arbeidet med prioriteringar av ulike tiltak skal vera lettare å gjennomføre.

3 Handlingsprogram 2020 -2023

OVERORDNA MÅL

I kommuneplanens samfunnsdel er det satt opp denne visjonen for Tokke kommune:

«Kompetanse, kraft og kultur»

Hovudmåla for Tokke kommune er definert slik:

- Tokke kommune skal vere ein open, trygg og attraktiv stad i Vest - Telemark for busetjing og næringsetablering.
- Kraft, kompetanse, kultur, landbruk og natur er grunnlaget for vekst og utvikling av Tokke.
- Tokke kommune skal vere ein inkluderande kommune med universell utforming, ein god tenesteleverandør og truverdig forvaltningsmynde.

Desse hovudmåla gjer føringar for retning for fem fokusområde:

- samfunn
- organisasjon/medarbeidar

- økonomi
- brukarar
- interkommunalt samarbeid

3.1. Samfunn

- ◀ Tokke kommunes livsgrunnlag er næringsliv, landbruk og busetnad, og kommunen skal i samarbeid med aktørane leggje til rette for ein aktiv næringspolitikk, ei styrking av landbruks- og ein målretta bustadpolitikk.
- ◀ Tokke kommune skal leggje til rette for å ta imot flyktningar etter dei måla kommunestyret hev sett.
- ◀ Tokke kommune skal synleggjere dei moglegheitane kommunen har innan reiseliv og utvikle Dalen sine kvalitetar som byliknande sentrum i regionen.

3.2 Organisasjon/medarbeidar

- ◀ Tokke kommune satsar på å auke kompetansen til dei tilsette.
- ◀ Tokke kommune skal vera ein organisasjon prega av endringsvilje og utvikling.
- ◀ Tokke kommune skal ha fokus på arbeidsnærvær i alle etatar og ha moderat møteverksemd.

3.3. Økonomi

- ◀ Tokke kommune har som langsiktig mål å ha eit årleg netto driftsresultat på 3,0%.
- ◀ Tokke kommune siktar mot eit disposisjonsfond på minst 10% av driftsinntektene.
- ◀ Dei kommunale avgiftene – vatn, avløp/slam, renovasjon og feiring - skal ha full dekningsgrad i høve til utgiftene.

3.4. Brukarar

- ◀ Tokke kommune nyttar sin faglege kompetanse til å gje rett teneste til rett tid og i rett omfang.
- ◀ Tokke kommune skal legge til rette for tidleg innsats i høve til barn og unge.
- ◀ Tokke kommune skal ha ei omsorgsteneste prega av kompetanse og ny teknologi.

3.5. Interkommunalt samarbeid

- ◀ Tokke kommune deltek aktivt i nye interkommunale samarbeidstiltak på dei område dette er tenleg.

4 Budsjett 2020, økonomiplan 2020 – 2023

4.0 Budsjettarbeidet og den økonomiske situasjonen i Tokke kommune

Som kraftkommune har Tokke vore i ei god økonomisk stilling i høve til dei fleste andre kommunar, men utgifts- og inntektsutviklinga det siste tiåret har gjort at kommunen har mått gjera store grep

for å få økonomien i balanse. Det har vore store variasjonar i inntektene, spesielt kraftinntektene. Dette gjer budsjettarbeidet utfordrande. Løns- og pensjonsutgiftene tek store delar av budsjettet. Disposisjonsfondet er rekna til om lag 25 mill. kr ved utgangen av 2019, som er om lag som måltalet(10% av driftsinntektene), men om lag kr 1 mill. mindre enn ved siste årsskiftet. Og sidan mykje av disposisjonsfondet, om lag 12 mill., er bunde opp eller alt disponera til til vedtekne føremål så er det bare 13-14 mill. eller 5-6% som reellt er disponibelt. Fondet bør såleis tilførast tilsvarende ytterlegare midlar.

Etter ny kommunelov §14-2 gjeldande frå 01.01.2020 skal kommunane nå vedta meir forpliktande finansielle måltal. Det kan vera dette med gjeldsgrad, eigenfinansiering investering, netto driftsresultat eller storleik på disposisjonsfond. Dette med netto driftsresultat og disposisjonsfond har Tokke alt hatt som måltal i fleire år, og rådmannen tilrår førebels vidareføring av dette.

Nedgang i folketal og endringar i samansetjinga av befolkninga fører til mindre skatteinntekter og rammetilskot frå staten. Styresmaktene reknar såleis med at Tokke skal kunne drivast med mindre utgifter enn det me gjer i dag. Kommunen bør såleis halde fram med arbeidet med å redusere utgiftsnivået og helst bygge opp ein større buffer.

4.1 Tekniske føresetnader

Dette framlegget til budsjett for 2020 byggjer på økonomiplanen frå i fjar, naudsynte konsekvensar av endringar gjennom 2019 samt statsbudsjettet for 2020.

Vidare inneheld budsjettframlegget rådmannen sine prioriteringar av utviklingstiltak.

Alle opplysningar er oppdaterte så langt råd er, og blir justert etter endeleg vedtak. Føresetnaden er ein rekneskap for 2019 med overskot eller i balanse. Nedanfor er det gjeve eit oversyn over dei viktigaste tekniske føresetnadene som er gjort .

- Utgiftsauken frå 2019 til 2020, ofte kalla deflatoren, er sett til 3% både når det gjeld løner og andre driftsutgifter, som statsbudsjettet.
- Pensjonspremien for KLP-medlemmar er sett til 18% i 2020. Pensjonspremie på 12,50 % for lærarar i Statens Pensjonskasse - SPK.
- Arbeidsgjevaravgift på 10,6 % - uendra.
- Pristaket for straumprisen blir sett til 40 øre i 2020, med von om noko meirinntekter.
- Ei renteutvikling innafor dei fleste ekspertane sine prognosar. Ei låg rente , men noko aukande siste åra, men mindre enn ekspertane har spådd. Dette er sjølv sagt usikkert på lengre sikt. Låneopptak er utrekna med 2,5% rente.

Det er rekna med utbyte frå VTK AS med kr 4,0 mill.

4.2 Det generelle inntektsgrunnlaget

Skatteinngangen i Tokke auka med 3,3% frå 2017 til 2018 og budsjettert auke i 2019 er på minus 0,3%. I 2020 er det budsjettert med ein auke på 3,0% til kr 80,6 mill., dette i samsvar med Telemarksforsking sine utrekningar i samband med rammetilskotet. Venteleg blir skatteinntektene i 2019 ein god del større enn budsjettert, men rammetilskotet blir tilsvarende noko mindre. Rammetilskot og skatteinntekter, dei såkalla frie disponible inntektene er budsjettert til 160 mill. kr i

2020, dette er kr 6,4 mill. meir enn opphavleg budsjett 2019. Som fylgje av gode straumprisar også i 2019 går inntektene frå konsesjonskraftsalet opp, men dette er vanskeleg å budsjettere, det er difor grunn til å budsjettere forsiktig. Det er lagt til grunn ein straumpris på 30 øre pr kwh i 2020.

Eigedomsskatteinntektene frå kraftverk går truleg også noko opp i 2020 som fylgje av aukaa straumprisar dei siste åra. Men inntektene frå eigedomsskatt er nok framleis usikre i åra framover etter nye eigedomsskattereglar, auka grunnrenteskatt til staten og mogleg nye kraftskattereglar.

Finansutgifter – renter og avdrag - er budsjettert til 12,0 mill. i 2020 og vil som fylgje av store investeringar i ØP auke til kr 14,3 mill. i 2023. Rentenivået er framleis lågt, men er litt stigande i 2019. Finansekspertisen, t.d. i Kommunalbanken, er likevel nå mindre redde for renteauke og fryktar heller det motsette, dvs. negativ rente på litt sikt - som i Japan. Det er nå rekna **2,5% lånerente** i ØP, som i gjeldande ØP, men dette er usikkert og kan såleis vera ein risiko, eller gjeldsfelle, på lengre sikt. Ein auke av renta med 1% vil utgjera om lag **kr 2,0 mill**.

4.3 Investeringsbudsjettet - Handlingsprogram investering 2020-2023

Tokke kommune har i gjeldande ØP vedteke ei rekke investeringar i perioden 2019-2022.

Kommunestyret må nå ta stilling til om det skal gjennomførast nye store investeringar, prioritering av investeringane, og om desse skal dekkjast gjennom auke i lånepoptak, av overskot i drifta eller av fondsmidlar. Investeringsplanen må tilpassast dette.

Den tilrådde investeringsplanen inneholder finansiering med hovudsakleg nye lånepoptak, noko som krev meir kapitalutgifter i driftsbudsjettet frå 2020.

Investeringsplanen inneholder prosjektnummer på investeringsprosjekta og kolonne for ansvarleg planområde/tilvisar. Den inneholder også revidert budsjett for 2019. Alle investeringsprosjekt som er sett opp i 2020 er prioritert. Prioriteringa er sett i parentes etter teksten i første kolonne. Prioritet (1) er prosjekt som er i gang og som må fullførast eller vidareførast i 2020. Prioritet (2) er dei nye prosjekt rådmannen meiner må prioriterast først i 2020, prioritet (3) dei som bør prioriterast i 2020 og prioritet (4) dei som kan prioriterast, men som og kan utsetjast til 2021.

Syner elles til tabell 2 og nærmere om kvart prosjekt under kvart planområde.

5. PLANOMRÅDE 1 OG 6 – SENTRALADMINISTRASJONEN OG FELLES

5.1. Økonomi

- Planområde 1 har ei nettoramme for 2020 på kr 27 356 000.
- Planområde 6 er fellesinntektene til kommunen, som rammetilskot frå staten, konsesjonskraftsal, konsesjonsavgifter, skattar, eigedomsskatt frå kraftverk m.m., utbyte og renter.
- Fellesinntektene blir fordelt ut og utgjer nettoramma til kvart planområde.

I samband med at NAV Vest-Telemark er lagt til Tokke og blir rekneskapsført her så er bruttobudsjettet til planområde 1 auka mykje og likeeins driftsinntektene, dvs. refusjonane frå dei andre kommunane. Ramma er er auka med kr 200 000 til samarbeid om kraftkompetanse, jf tabell 3.

5.2. Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

- Planområde 1 har 11,4 årsverk fordela på 13 fast tilsette personar i sentraladministrasjonen. Nav høyrer også under Pl. 1 og har 12,1 årsverk frå 1.1.20. I tillegg er det 1,1 årsverk fordela på ordførar og varaordførar
- Rådmannen er øvste leiar for administrasjonen, alle planområde.
- Ordførar er øvste leiar for kommunen, og er leiar for rådmannen på vegne av kommunestyret.

Politisk struktur:

Den politiske strukturen er bygd opp slik at mange kan delta i politisk arbeid. Det er vedteke i 2019 at ein ikkje skal endre på politisk struktur i kommunen og det betyr at me har same inndeling i utval som tidlegare. Utvala skal ha same ansvarsområde som tidlegare og det er viktig at leiarane i utvala er/held seg orientert om sakene som er aktuelle til handsaming og at administrasjonen er flinke til å orientere om viktige saker.

5.3. Utfordringar

Planområde 1 sine utfordringar:

- Økonomisk resultat og økonomistyring
- Organisasjonsutvikling, leiaropplæring og -utvikling
- Utvikling og finansiering av nye teknologiske løysingar
- Rekruttering og framtidig organisering av økonomiavdelinga

ØKONOMIAVD.

I samband med pensjoneringar i åra framover må det vurderast nyrekrytting og/eller samarbeid med andre kommunar. Statsbudsjettet for 2020 gjer også dette meir aktuelt sidan det der er nytt framlegg om å gjera skatteoppkrevjarfunksjonen statleg.

NAV

NAV Vest-Telemark med Tokke kommune som vertskommune vert etablera frå 010120. Vest-Telemark kommunane har inngått § 20 samarbeid og skal ha felles NAV kontor for alle 6 kommunane lokalisera på Dalen. NAV tenestene vert og tilgjengeleg i dei andre kommunane. Det nye NAV Vest-Telemark skal ha lokale i Sentrumsbygg og det er nå gjort ein stor ombygging for å tilrettelege for det.

Målbildet til NAV Vestfold og Telemark er :

1. Vi møter mennesker med respekt og tillit.
2. Vi er en inkluderende og attraktiv arbeidsplass.
3. Vi gjør hverandre til modige, selvstendige og kunnskapsrike medarbeidere.
4. Vi er en synlig samarbeidspartner og setter aktuelle behov på dagsorden..

Det er dette målbildet vi bygger det nye NAV kontoret etter.

Det er til saman 30 medarbeidrarar som vert tilsett i NAV Vest-Telemark frå 010120. Av desse blir 14 (11 årsverk) tilsett i Tokke kommune. Resten er statleg tilsett.

Kommunane i Vest-Telemark ynskjer å:

Leggje tilhøva til rette for eit kostnadseffektivt og nyskapande tenesteområde.

Leggje tilhøva til rette for eit likeverdig samarbeid mellom deltagarkommunane.

Målet med å etablere eit interkommunalt NAV-tenesteområde er:

Felles NAV-tenesteområde har til føremål å styrke kompetansen innan

forvaltingstenesta til det beste for brukarane. Eit større og meir robust fagmiljø skal

føre til:

1. Ei ope og tilgjengeleg teneste for brukarar og samarbeidspartnarar
2. Betre tenester for brukarane i regionen
3. Fleire i arbeid og færre på stønad
4. Auka habilitet og rettstryggleik i sakshandsaminga
5. Sikre einskapleg forvaltningspraksis
6. Meir effektiv og stabil drift

Eit interkommunalt NAV-tenesteområde vil i tillegg vera med på å

- betre kvaliteten på tenestene for brukarane i regionen
- oppnå ein betre kostnadseffektivitet for kommunane og samfunnet elles

Det er gjort vedtak i alle kommunane i Vest-Telemark der dei delegerer følgjande mynde til rådmannen og vidare til rådmannen i vertskommunen:

1. Mynde til å leie og administrere den mynda og dei oppgåvane som kommunane er gjevne i arbeids- og velferdsforvaltninga, heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga kapittel 2 § 3.
2. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 17 *Opplysning, råd og rettleiing*
3. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 18 *Stønad til livsopphold*.
4. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 19 *Stønad i særlege tilfelle*.
5. Mynde til å gjere vedtak om bruk av vilkår for tildeling av økonomisk stønad heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 20 *Bruk av vilkår*.
6. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 27 *Midlertidig botilbud*.
7. Mynde til å gjere vedtak om tilbakebetaling av økonomiske ytingar heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 23 *Følgen av at det er gitt uriktige opplysninger*.
8. Mynde til å gjere vedtak om inndriving av utbetalte økonomiske ytingar heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 23 *Følgen av at det er gitt uriktige opplysninger* og § 24 *inndrivelse av lån og andre former for dekning*.
9. Mynde til å gjere vedtak om og til utarbeiding av individuell plan for brukarar med behov for langvarige og koordinerte tenester heimla i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 28 *Rett til individuell plan*.
10. Mynde til å gjere vedtak som underinstans i klagesaker som ikkje er av prinsipiell tyding, og i klagesaker der vedtaket er heimla i Lov om sosiale tenester i arbeids- velferdsforvaltninga § 15, § 18, § 19, § 20, § 23 og § 24
11. Mynde til å gjere vedtak om tildeling av kommunale tenester heimla i Lov om sosiale

tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga § 29 *Kvalifiseringsprogram*, § 30 *Kvalifiseringsprogrammets innhold*, § 31 *Iverksetting av programmet* og § 32 *Programmets varighet*

12. Mynde til å gjere vedtak om utlevering av opplysningar til fylkesmannen.
13. Mynde til å utføre rapportering til SSB og årleg KOSTRA-rapportering.
14. Mynde til å utarbeide verksemdsplan, budsjett, tertialrapportar og årsmelding.
15. Andre oppgåver som kan leggjast til denne avtala.

Hovudmålsetting NAV Vest –Telemark i 2020 vert å utvikle det nye NAV kontoret i tråd med målsettinga til beste for våre brukerar og tilsette i heile området.

IKT

IKT er i omlegging frå eige driftspersonell til ny driftseining. Budsjettet for 2020 vil bli styrt av denne prosessen. Omlegging til nye system gjer at me ynskjer å minimalisere kostnader knytt til eksisterande installasjon.

Utfordringar i 2020

Microsoft-lisensiering er ein stor del av driftskostnadane innan IKT. Kommunen har avtale på alt utanom serverar. Grunnen til dette er at tidlegare utskiftingsfrevens og nye versjonar frå Microsoft gav dette valet kosteffektivt for Tokke. Nytt datasenter krev nye oppgraderte lisensar. Dette vil koste kommunen 1/3 av ca 450.000,- Då vil serverlisensar ligge inne på same avtale som klientlisensar (sluttbrukarar). Driftsbudsjett for lisensar for Tokke må aukast med 150.000,-

Trådlaust nett i kommunen. Tokke, Vinje og Kviteseid har felles trådlaust nett. Det har det seiste året eksplodert i bruk av trådlause einingar. For å møte dette må vår 10 år gamle teknologi skiftast ut. Dette må gjennomførast i 2020, men noko må truleg skiftast alt i 2019. Dette er ikkje ein del av etablering av nytt datasenter. Kostnad totalt er stipulera til 1.500.000,- der Tokke sin del er 1/3. GDPR har i tillegg krav som gjer at vi er nøydd til å gjere endringar på tilgangskontroll. Etter kartlegging i Tokke der ein legg til grunn at dekninga skal betrast vil dette gje ein investering på 650.000,- eks. moms. for Tokke sin del.

UPS

Naudstraum var planlagt etter vedlikehaldsplanen til leverandør å skiftast i 2019. Dette må derfor skiftast ut for kommunehuset i 2020. Løysinga vert då dimensjonert etter nytt effektkrav i samanheng med etablering av sentralt datasenter i Vinje.

Generelt.

Sikker utskrift, der vi har kontroll på at utskrift kjem på rett stad, og ikkje får uautorisert innsyn er ein utfordring som må løysast. Tidlegare er dette rekna til 50-75000,- å få etablert. Løysinga er lisensbelagt. Dette er i tillegg ein løysing som kan hindre unødvendig utskrift/feilutskrift av dokumenter.

Investeringskostnader for 2020 oppsummert:

Prosjekt	Kostnad
Wifi	820 000,-
UPS	130 000,-
Sikker utskrift	100 000,-

UPS og sikker utskrift er foreslått i investeringsbudsjett, (prosjektnr. 6001).

Tokke Kyrkjeleg Fellesråd

Kyrkjeleg Fellesråd er ein sjølvstendig juridisk eining, høyrer til under planområde 1 på grunn av kommunale overføringer til Fellesrådet jf. KL§ 15 og GL§ 3.

Sokna i Tokke kommune; Eidsborg, Mo og Skafså sokn og Høydalsmo og Lårdal sokn har tre juridiske einingar, demokratisk fokevalde råd; Eidsborg, Mo og Skafså sokneråd, Høydalsmo og Lårdal sokneråd og Tokke kyrkjeleg fellesråd.

Fellesrådet har lovpålagt ansvar for å syte for forvalting og administrasjon for både sokneråda og fellesråda si verksemd, arbeidsgjeveransvar for dei lokalt kyrkjelege tilsette, forvaltning, drift og vedlikehald av kyrkjene og gravplassar. Fellesrådet sitt budsjettframlegg skal også omfatte utgifter til kyrkjeleg undervisning, diakoni, kyrkjemusikk og andre kyrkjelege tiltak i sokna.

Etter avtale med kyrkjeleg fellesråd kan kommunal tenesteyting koma inn i staden for særskilt bevilling til føremon nemnd i Kyrkjelova si paragraf § 15.

Det er lagt inn auke på 3% på rammeoverføringa til Fellesrådet, som utgjer kr 3,924 mill. KLP kostandar aukar i 2020 for KF, men auka i rammeoverføringa sikrar drift innafor dei rammene fellesrådet har hatt i 2019; 4,67 årsverk.

I 2019 vart det gjennomført 127 arrangement i dei ulike kyrkjene og kyrkjestedane i Tokke.

Kyrkjeleg verksemd i Tokke er svært desentralisert og difor kostnadskrevjande.

Drift 2020:

1. Auke i ramme drift knytt til kremasjonsavgift – sak handsamast særskilt av kommunestyret.
2. Auke i ramme drift knytt til utgiftsdekning for muslimsk gravlegging i Vinje, for innbyggjarar busett i Tokke - sak handsamast særskilt av kommunestyret.
3. Auke i ramme drift kr. 100.000 KL § 15; vedlikehald kyrkjene i Tokke. Det er naudsynt at Fellesrådet kan bygge opp eit vedlikehaldsfond for kyrkjebygga i Tokke. Fellesrådet har vedlikehaldsansvaret for 5 kyrkjebygg der Eidsborg er freda og dei andre 4 er verna av Riksantikvaren. Fellesrådet har bestilt ein kostnadskalkyle for vedlikehald av Høydalsmo, Lårdal, Mo og Skafså kyrkjer som er forventa ferdigstilt seinst haust 2019. Dagens driftsramme gjer ikkje fellesrådet høve til å bygge opp slikt vedlikehaldsfond.

Investering:

Regulert investeringsbudsjett 2019 kr. 672.000.

1. kr. 161.000 HC inngang Lårdal kyrkje overført frå 2018
2. kr. 100.000 friske investeringsmidlar – øyremerkt HC Lårdal
Budsjett for HC inngang Lårdal kyrkje totalt kr. 261.000
3. kr. 250.000 forprosjekt Mo kyrkjegard

4. kr. 161.000 ekstra lagt på budsjett for 2019 grunna feil. Midlane attendeførast til kommunen etter avtale med rådmann.
Totalt investeringsbudsjett for 2019 er kr. 511.000.

Kommentarar til investeringar 2019:

1. Godkjenninga for HC inngang Lårdal kyrkje vart gjeven av RA i 2012. Godkjenninga med bi-inngang i våpenhus har nå gått ut og premissane for HC inngang er endra. No må omarbeiding av inngangsparti gjerast ut. Det må utarbeidast nye teikningar for ny godkjenning. Fellesrådet har søkt kommunen om høve til å splitte midlane slik at det:
  - A. Vert utarbeidd nye teikningar for ny inngang Lårdal kyrkje kr. 131.000.
  - B. Vert utarbeide ein kostnadskalkyle for rehabilitering/ombygging av Kyrkjestova Eidsborg kr. 131.000. Kyrkjestova er SEFRAK-registrert bygg, noko som stiller krav til bevaring av eksteriør/fasade.

Det er og eit stort behov for å betre parkeringstilhøve ved Eidsborg og arbeid med dette vil vere ein del av dette. I samband med budsjetthandsaming 2020 vil kommunen ta stilling til ein omdisponering av desse tildelte investeringsmidlane og overføring til investeringsbudsjett 2020.

2. Asplan Viak har starta arbeidet med forprosjekt Mo og arbeidet vil fortsette inn i 2020.
Restmidlar av kr. 250.000 som ikkje vert nytta i 2019 overførast til 2020.

Kommentar til investeringsbudsjett 2020

Totalt kr. 261.000 overførast til 2020 fordelt på HC-inngang Lårdal og rehabilitering/ombygging av kyrkjestova og utviding av p-plass Eidsborg.

Restmidlar knytt til Mo overførast til 2020.

Friske investeringsmidlar 2020 kr. 500.000 vil nyttast til vidare arbeid med HC-inngang Lårdal, Parkering/kyrkjestova Eidsborg og vidare planarbeidarbeid Mo.

Ynskje er ikkje lagt inn i budsjettet.

5.4. Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 1 og felles – Sentraladministrasjonen		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
5.4. 1.	Utvikling av innkjøpssamarbeid med Midt- og Vest Telemark.	Få på plass innkjøpsavtaler som utløper i 2020 med prioritet til telefoni, næringsmidlar og lærebøkar.
5.4.2	Vurdering av vidare organisering av økonomiavdelinga, event. samarbeid med andre kommunar.	Rekruttering, nyorganisering i løpet av 1.halvår 2020
5.4.3.	Kompetanse om økonomi Forvaltningsrevisjonsrapport om økonomistyring påpeikar m.a. tilstrekkeleg kompetanse innan	Meir kompetanse og tryggleik når det gjeld budsjettering og økonomistyring. Medvitne om kva økonomiansvar inneber.

	budsjettering og budsjettstyring. Kommunen skal sørge for at det blir arrangert kurs til alle i leiinga.	
5.4.4	Compilo Nytt program, Compilo, for kvalitets- og avviks system.	Ta i bruk kvalitets- og avvikssystem innan 1.3.19.
5.4.5	Beredskapsøving i Tokke kommune	Gjennomføre beredskapsøving – jf forskrift om kommunal beredskapsplikt § 7.
5.4.6	Rullering av kommune-ROS	Vedta ny kommune-ROS i kommunestyret – jf forskrift om kommunal beredskapsplikt § 2.

Compilo

Det har ikke vore digitalt felles system for kvalitetsstyring og avvikshandtering i kommunen. Noverande system for avvik har vore stort sett på papir og blitt handtert ulikt fra etat til etat. Kommune har nå kjøpt inn system for dette og målet er å ta det i bruk fra 1.3.2020. Det er viktig at kvalitetssystemet, både i etatane og innan HMS, blir digitalt slik at kommunen for betre kontroll over system og avvik.

6 Planområde 2 Oppvekst, kultur og idrett

6.1 Økonomi

Planområde 2 har ei nettoramme for 2020 på kr 74 330 000.

Netto innsparinger i tabell 3 er lagt inn med kr 917 000. Men ramma er også tilført kr 717 000 i samband med at statsbudsjettet har innlemma fleire ordninga i rammetilskotet, t.d. tidleg innsats i skulen, gratis kjernetid i barnehagane, moderasjonsordning sfo og gratis sfo til born med særskilde behov, tilskot leirskuleopplæring og etablerings-/tilpasningstilskot bustader. – Integreringsmidlane er tilført planområdet med kr 1 mill., men desse midlane blir redusert og fasa ut i 2021 og 2022. Kommunestyret auka ramma til planområdet med kr 2,122 mill. i budsjettvedtaket for 2020.

Etaten har store faste utgifter på kulturområdet, som gjer at utgifter til kultur pr. innbyggjar vert høg. Å samanlikne utgiftene til kultur mellom kommunane er vanskeleg. Det er alt kva som blir lagt inn i KOSTRA registreringa.

Det er over 2,3 mill. som er bundne opp i faste kostnader på kulturområdet i Tokke.

	Tokke	Vinje	Seljord	Nissedal	Kviteseid	Fyresdal	Kostra gr 3
Besøk i folkebibliotek pr. innbyggjar (antal)	7,8	1,9	4,6	5,2		4,6	4,6
Omløpshastighet på bøkar (antal)	0,4	0,3	0,5	0,3	0,1	0,4	0,4
Bruttutg. Til bibliotek (1000 kr)	2 206	2 643	2 502	587	1 050	1 202	
Besøk pr. kino framsyning (antal)	40,3	46,7	49,3	26,6	29,3	35,2	26,5
Barn 6-15 som er i kulturskulen (%)	54,8	34,3	25,5	32,8	26	28,5	23,2
Netto driftsutgifter til kultursektoren pr. innbyggjar	7 793	6 433	3 230	2 808	3 114	5 336	3 116

Folkebiblioteket i Tokke har eit flott besøkstal og driv økonomisk effektivt, især om ein ser det med omsyn til det store besøkstalet.

I **kulturskulen** er talet langt over alle kommunane i Vest-Telemark og kostragruppe 3 i antal born i aldersgruppa 6-15 år som nyttar seg av tilbodet.

Besøkstalet på **kinoen** er også bra, men me slit meir med besøkstalet på **andre kulturaktivitetar** som til dømes teater.

Nokre viktige økonomiske nykkeltal for barnehagen:

	Tokke	Vinje	Seljord	Nissedal	Kviteseid	Fyresdal	Kostra gr 3
Netto driftsutg. Pr barn i	240 966	200 854	202 127	211 034	144 822	194 830	159 818

aldersgruppa 1-5 år							
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Det er klart at Tokke ligg høgt på utgifter til barnehageområdet.

Det er allereie teke grep i barnehagen, med to årsverk reduksjon frå 01.08.19 – dette utgjer ein reduksjon i lønnsutgifter med kr 12 209,- pr. barn (ved fulltidsverknad?)

Samla lønnsutgifter pr. barn:

	Dalen	Åmdals-Verk	Høydalsmo	Lårdal
Lønnsutg. pr. barn i barnehagen	189 578	390 088	160 907	474 513

Det er klart at ein desentralisert struktur med få born i den enskilde barnehage, gjev stor auke i driftsutgiftene. Politiske val vil spegle driftsutgiftene til barnehagen pr. barn i aldersgruppa 1-5 år i kommunen.

Nokre viktige økonomiske nøkkeltal for grunnskulen:

	Tokke	Vinje	Seljord	Nissedal	Kviteseid	Fyresdal	Kostra gr 3
Netto driftsutg. pr elev	153 433	172 589	130 073	186 488	141 727	181 331	143 722
Elevar med spesialundervisning	3,9	8,1	7,4	4,5	7,8	9,8	9,3
Årstimar til spesialundervisning pr. elev	186	157	237	203	241	255	166

I Vest-Telemark samanheng er driftsutgifter pr. elev i Tokke på eit middels nivå.

Tokke er lågast i Vest-Telemark når det gjeld born som får spesialundervisning. Etaten har som motto: «Tiltak før vedtak». Det tyder at me greier å få til tidleg innsats, og som all forsking viser er viktigast, og som gjev best læringseffekt. Skulen gjennomfører mellom anna kortare kurs, som ein veit er viktig om elevar ligg fagleg etter.

Talet på årsverk i Tokke skulen er redusert frå 38,7 til 33,1 årsverk frå skuleåret 2011/2012 til 2018/2019, med andre ord ein nedgang på sju årsverk i løpet av sju skuleår.

Elevtalet i skulen har auka med 5 elevar i perioden 2014 til 2018, for skuleåret 2019/2020 er det 255 elevar i Tokkeskulen.

6.2 Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

Årsverk i planområde 2 pr 01.10.18:	91,76
<u>Årsverk i planområde 2 pr. 01.10.19:</u>	<u>91,21</u>
Reduksjon	0,55

I budsjettet handsaminga for 2019 blei det vedteke ein reduksjon med 2 årsverk i barnehagen. Reduksjonen er ikkje så stor grunna ekstra tiltak ved Tokke og Høydalsmo skule. Det følgjer av tidlegare vedtak. Vidare er det tiltak som blir betalt av anna kommune. Kvar haust har me ein gjennomgang for bruk av etatens ressursar, noko som kan medføre at ressursbruken kan endre seg litt frå år til år.

- Kommunalsjef for OKI er øverste leiar for administrasjonen
- Oppvekstutvalet handsamar saker innafor området

6.3 Utfordringar

Planområde 2 sine utfordringar:

Personalsituasjon:

Oppvekstsektoren har gjennom lovgjevinga dei siste åra blitt sterkt styrt på minimumsbemanning og utdanningskrav. Me stettar krava til kompetanse i barnehagen, men me har nokre fag i grunnskulen der me ikkje har nødvendig fagkompetanse som lovverket krev. Ein må derfor halde fram satsinga med å nytte seg av kompetanseheving der Staten finansierar store delar av utgiftene.

Bibliotek:

Hovudbiblioteket har blitt eit meiropent bibliotek i 2019, der ein har gode erfaringar.

Særleg ynskjer biblioteket å vektlegge rolla som skulebibliotek (grunnskule og vgs) i større grad.

Biblioteket har hatt gode erfaringar med samarbeid med lag/foreiningar, voksenopplæringa og ungdomsklubben, og ynskjer å gjere meir av dette. Dataopplæring for seniorar er ei anna prioritert oppgåve framover.

Det vil nå vere viktig å etablere meiropent bibliotek i Høydalsmo også. Utlånet er bra i Høydalsmo og er eit viktig samlingspunkt i bygda. I dag er berre biblioteket opent på tysdag kveld. Filialen i Høydalsmo er òg skulebibliotek. Ei meir brukarvennleg og fleksibel utlånsløysing, vil ha stor nytte for skulen og barnehagen i Høydalsmo. (Tiltaket ligg i investeringsbudsjettet).

I dag er det to rom som er tenkt for å drive eige arbeid ol. «Stillerom». Romma har ei slik utforming at dei ikkje er lydisolert, snarare er utformingen slik at ein får ei forsterking av lyden i desse romma. (Tiltaket ligg i investeringsbudsjettet).

Rom for musikkundervising:

Det er mangel på rom/ plass i kulturskulen. Det medfører at møterommet blir nytta til undervising.

Dette gjer det vanskeleg for andre å leige møterom på kulturhuset. Det er uheldig for aktiviteten på kulturhuset og hindrar auka bruk.

Det har kome melding om avvik frå skulen, der ein treng grupperom til skulens musikkundervising.

Barnehage, skule og kulturskule:

- minimumsbemanning – nye lovkrav både i barnehage og skule
- utdanningskrav i grunnskulen (basisfaga) – me har pt. ikkje nok fagkompetanse til å tilfredsstille nye utdanningskrav. Det vil vere trong for at fleire lærarar nyttar seg av statlege ordningar med vidareutdanning
- Utviklingsplan for barnehagen
- Utviklingsmål for barnehage og skule
- Kulturskulen arbeider med å utvikle lokale læreplanar
- Fagfornying i skulen

Høydalsmo barnehage:

Etter vedtak i kommunestyret, sak 14/13 skal truleg Høydalsmo barnehage Lårdal bli lagt ned frå hausten 2020. I dag er det ikkje plass i Høydalsmo for desse borna. Barnehagen er alt på grensa for talet på plassar den er godkjent for.

Administrasjonen er i budsjetthandsaming for 2019, blitt beden om å utgreie ulike løysingar for å utbetre dagens bygg, bruk av eksisterande bygg i Høydalsmo eller nybygg.

Flyktningtenesta:

På grunn av låg tilkomst av flyktningar til Noreg, er ikkje Tokke kommune oppmoda om busetjing av flyktningar i 2020. Totalt er det kome 41 ordinære flyktningar, samt sekundærbusette og familiegjenforeinte. Samla mottak er soleis 48. I tillegg har to familiar fått born.

Kommunestyret har eit vedtak på ytterlegare mottak av 25 flyktningar – jf. vedtak i sak 19/39.

Stillinga som integreringskoordinator må forlengast i 2020, då det krev oppfylgingsarbeid ut over den tida deltakarane er i introduksjonsprogrammet. Det er mange praktiske gjeremål i kvardagen som flyktningane framleis treng bistand til. Dørmer er oppfølging hos ulike etatar som helse, barnehage, skule, utlendingsmyndighetane, skatteetaten, osv. Det vert lagt mykje arbeid i å få flyktningane ut i arbeid etter avslutta introduksjonsprogram. Resultatet er at dei fleste av flyktningane som har avslutta introduksjonsprogrammet er i vanleg arbeid.

Flyktningtenesta organiserar også arbeidet med etablering og drift av eit nyopprettet einskildpersonføretak innan kantinedrift.

Samla ressurs i flyktningtenesta har vore 160%, men er redusert til 100% frå okt. 2019.

Vidare vil integreringskoordinator få nokre arbeidsoppgåver som blir flytta frå NAV til kommunen frå 01.01.20.

Vaksenopplæringa vil ikkje halde fram i «dagens form». Ein jobbar med Fylkeskommunen om ulike prosjekt, som kan gjera at Tokke kommune og Vest-Tekmark vgs. kan etablere eit samarbeid. Det vil i tilfelle kome i eiga sak våren 2020.

Ungdomsklubben:

Ungdomsklubben er open 3 gonger i veka og det blir årleg arrangert rusfri fest. Vidare er det paintball for ungdomen på Haugsevje.

Uteområdet ved Elvarheim har fått eit stort lyft, men skaterampa er roten og må fjernast.

Det jobbast med betongelement og det vert lagt inn søknad om spelemidlar (om kommunestyret vedtek det) for å bygge opp ny skaterampe.

6.4 Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 2		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
6.4.1	Utviklingsarbeid i barnehage og skule	<p>Fagfornying – skulen får nye læreplanar frå hausten 2020 og det blir mykje utviklingsarbeid knytt til dette.</p> <p>IBSM Vidare er det trond for kompetanseutvikling i eit inkluderande barnehage og skolemilø.</p> <p>Etaten vil byrje arbeidet med ein dysleksivennleg skule. Her er ein berre i startsgropa og ein må rekne med noko tid før ein blir godkjent.</p>
6.4.2	«Aktiv og synleg kulturskule» Tokke kulturskule skal bli ein viktig ressurs og kompetancesenter for kultur.	<p>Utarbeide lokale lærarplanar ut frå kulturskulens nasjonale rammeplanar</p> <p>Leggje til rette for utveksling av kunnskap og ressursar med grannekommunanes kulturskular</p> <p>Auka variasjon i kulturskulens tilbod der ein kan tilby kortare kurs (workshops) i samarbeid med aktørar frå det offentlege og private</p>
6.4.3	Kompetanseauking	<p><i>Barnehagen:</i> Kompetanseauking med fokus på det pedagogiske tilbodet, særskilt inn mot to område – inkluderande barnehage og innføring av ny rammeplan.</p> <p><i>Skulen:</i> sikre naudsynt kompetanse i basisfaga, som stettar lovkrav. Fagfornying vil kunne medføre auka kompetansebehov.</p> <p><i>Kultur og administrasjon:</i> Ein legg til rette for kompetanseauking som er relevant for stillingane.</p>
6.4.4	Planarbeid	<p>Ferdigstille barne og ungdomsplanen</p> <p>Rullering av: Friluftsplan – idrettsplan (sjå tittel)</p> <p>Ferdigstille nye utviklingsmål for barnehagen</p> <p>Ferdigstille nye utviklingsmål for skulen</p>
6.4.5	Bibliotek	<p>Prioritere formidling og tilbod til barn og unge. Samarbeide tett med skulane. Arrangere fleire lesestundar og bokprat for klasser og barnehage. Halde fram satsinga på Sommarles.</p>

		Tilby opplæring i grunnleggjande digital kompetanse og datahjelp ved behov, spesielt retta mot seniorar i kommunen.
6.4.6	Kulturhuset	Det har vore mange flotte arrangement på kulturhuset, men det er til tider lite frammøte. Ein held fram med å betre marknadsføringa. Ut over teater Ibsen, Folkeakademiet og biblioteket sine arrangement, vil ein ha 8 tilstellingar i året.

STRUKTUR:

Kommunestyret vedtok i sak 14/13:

Pkt. B.

1. Dersom barnetalet på ein skule i elevprognosa hausten før skulestart er på 10 elevar eller mindre på ein 1-4 skule over 2 år, vert skulen lagt ned.
2. Dersom barnehage eller skule blir lagt ned, kan bygga brukast til diverse/opplæring etter søknad.

Pkt. C.

Dersom barnetalet i ein barnehage er under 6 born, samt at det etter søkerfristen for påfølgjande barnehageår, og er færre enn 6 born. Blir barnehagen mellombels lagt ned fra 15.08 i året som søkerfristen har vore.

Tokke skule Åmdals-Verk:

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Elevar	11	9	8

Tokke skule Åmdals-Verk skulle i fylge kommunestyrets vedtak vore mellombels lagt ned skuleåret 2019/2020. Prognosane syntet høgare elevtal, men to born flytte etter at skuleåret var planlagt.

Teoretisk er det mogeleg å avvikle drifta 01.01.20, men det er ikkje å tilrå sosialt og fagleg for elevane. Elevane bør førebuast på ei avvikling av skulen, samt overflyttjing til Dalen. Vidare er det uklårt om det er mogeleg å få full effekt av innsparinga fyrste halvdel av 2020.

Dalen barnehage Åmdals-Verk:

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Barn	6	4	Konkret tal ved søkerfrist feb 2020 pt. 2 born, derav ein frå Kviteseid (må søkje kvart år)

Dalen barnehage Åmdals-Verk blir truleg mellombels lagt ned frå hausten 2020, om hovudopptaket ikkje syner anna enn prognosane.

Høydalsmo barnehage Lårdal:

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Barn	7	5	Konkret tal ved søknadsfrist feb 2020 pt. 3 born

Prognosane syner at det er tre born og fem plassar i Lårdal frå neste barnhageår. Det betyr truleg at drifta skulle vore avvikla frå hausten 2020.

Men det er for tida ikkje kapasitet i Høydalsmo å ta imot borna frå Lårdal. Om så skulle hende, vil nokon få tilbod om barnehageplass på Dalen.

6.5 Investering:

«MEIROPE» - bibliotek i Høydalsmo:

Bakgrunn:

- Gjere Høydalsmo bibliotek meir tilgjengeleg for innbyggjarane. Høydalsmo bibliotek har berre ope ein kveld pr. veke, biblioteket er godt besøkt og det er høgt utlån. Med meiropent bibliotek i Høydalsmo kan opningstida aukast betrakteleg
- Same merkesystem på hovudbiblioteket og Høydalsmo (RFID)
- Meir fleksibel og brukarvenleg utlånsløysing i Høydalsmo, særleg nyttig for skule og barnehage.

Kva ligg i løysinga?

- Alarmmerking/alarmportal (RFID)
- Stasjon for sjølvbetening (utlånsautomat)
- Overvakingskamera(er)
- Tilgangskontroll ved bruk av lånekort
- PC/programvare som styrer løysinga

Kr 150 000

7. Planområde - 3 Helse- og omsorgsetaten

7.1. Økonomi

Planområde 3 har ei nettoramme for 2020 på kr 82 804 000.

Ramma er tilført netto kr 4,2 mill. i høve til 2019 der storparten gjeld underbudsjettert lønsbudsjett. Statsbudsjettet har innlemma fleire ordningar i rammetilskotet og planområdet 3 er tilført kr 426 000 til m.a. psykologteneste, dagaktivitetstilbod, habiliteringstilbod og rus/psykiatri. Det er også tilført kr 243 000 til nye tiltak, jf tabell 3. Kommunestyret auka ramma for 2020 med ytterlegare kr 1,8 mill. i budsjettvedtaket.

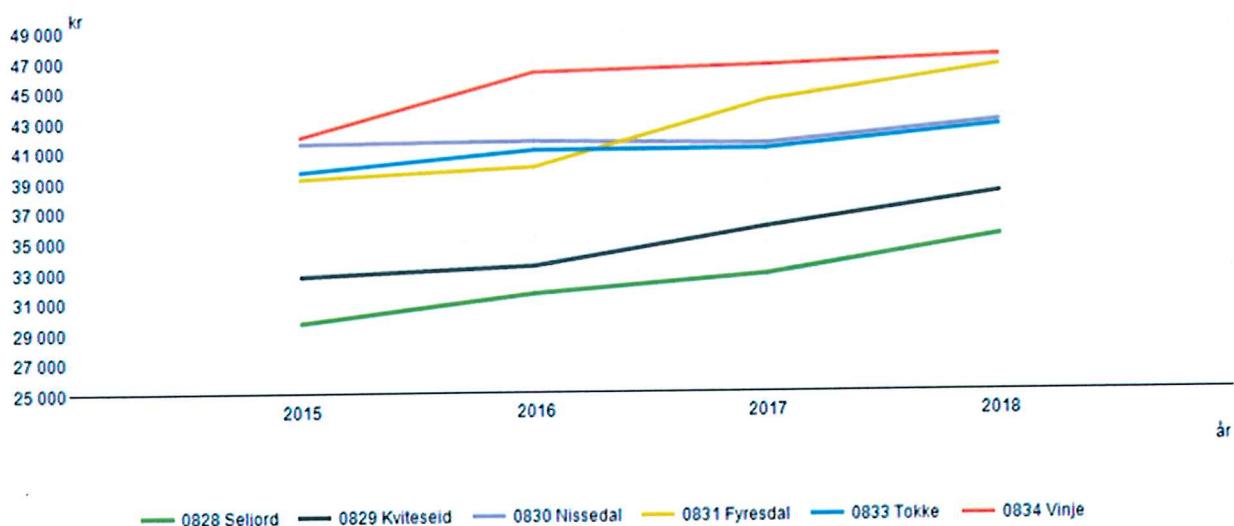

Etaten har dei siste åra hatt store problem med å halde tildelt budsjett. I 2017 – 2018 har det vert innført nytt verktøy «Heiltidsmodellen» som skal gjera det enklare å følgje budsjettet gjennom heile årete.

2017 var det gjennomført store innsparinger både gjennom reduksjon av institusjonsplassar og gjennom reduksjon av personale i heimenesta. Etaten har ikkje klart å redusere langtidsplasser på institusjon, i den grad som var ynskja dei siste åra.

Tokke kommune ligg fortsatt noko høgare enn KOSTRA gruppe 3 og landet generelt, men jamført med nabokommunane ligg kommunen på eit mellomnivå.

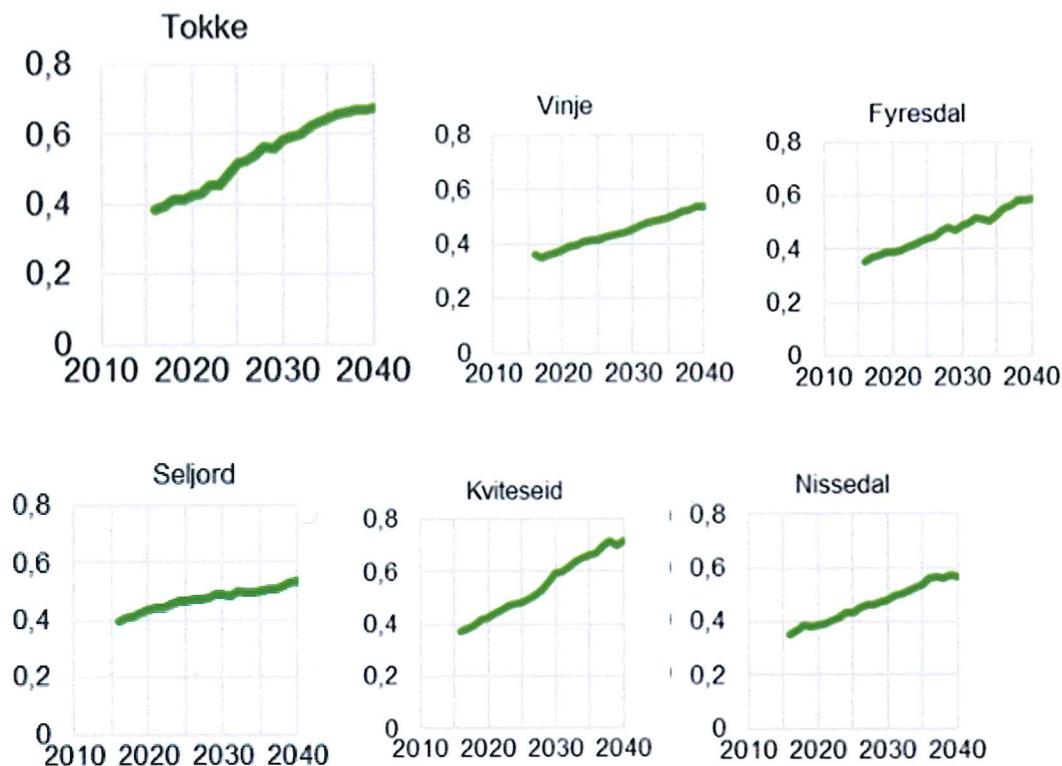
12209. Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg, etter region og år. Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tokke kommune er ei av Telemark kommunane som har høgast andel eldre og dermed også høgast forventa omsorgsbyrde. Den aukande eldre befolkninga vil fortsette i åra frem mot 2040. Det vil bety at Tokke kommune vil ha noko større behov enn andre for

omsorgstenestar både nå og i framtida. Dermed aukar også bruket på helse og omsorgstenestar.

6.2. Årsverk og stillingar

Planområde 3 fikk auka resursar for budsjettåret 2019. Den største auka er knytt til enkeltbrukar både på Åheim og i heimetenesta. Men psykisk helse og rus var styrka sist år gjennom at ei prosjektstilling gjekk over i kommunal finansiering. I tillegg var stillinga på tildelingskontoret(0,2) og avdelingsleiar i helseavdelinga (0,2) auka til fulla stillingar.

Avdeling	2016	2018	2019
Administrasjon	2,4	3,2	3,4
Heimetenesta	24,84	21,78	21,79
Enkelt brukar heimeteneste			5,0
Institusjon	36,1	31,57	31,57
Åheim bufellesskap	10,6	10,6	10,6
Enkelt brukarar Åheim	3,67	3,67	6,0
Kjøkken	4,51	4,51	4,51
Legeteneste	7,3	7,9 (inkl avdelingsleiar helse 0,6)	8,3

Helsestasjon-skulehelse/jordmor	3,4	3,4	3,2
Fysio/ergoterpi	2,0	3,0	3,0
Psykisk helse	4,0	3,6	4,6
Total	98,42	93,23 (Enkeltbrukarar 3,67)	101,97 (Enkeltbrukarar 11,0)

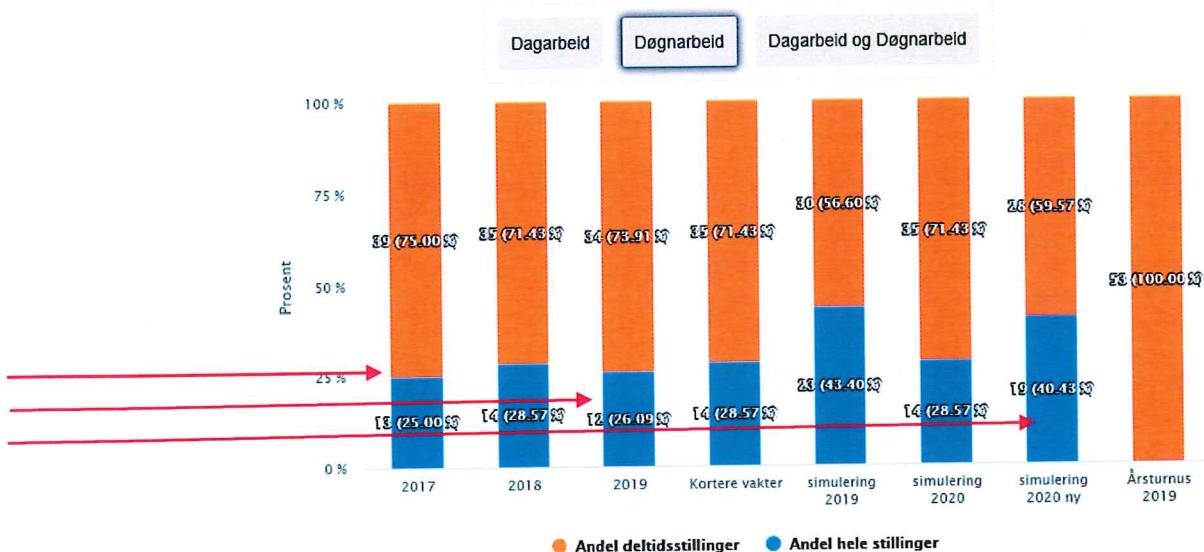
For helse og omsorgsetaten er personalet den viktigste ressursen, men også den største utgiften.

Etaten har fortsatt arbeidet med å halde sjukefråværet nede. Samarbeidet mellom avdelingsleiarar, fastlegar og NAV er styrka gjennom prosjektet. Men det er viktig å arbeide med alternative løysingar heile tida, slik at flest mogeleg er i arbeid.

Satstingsområdet om høgare stillingar i helse og omsorg held frem, og vil fortsette åra som kjem. Det er viktig å sjå på nye turnusordningar, som gjev moglegheit for å auke stillingar for det beste for brukarane. Institusjon er snart inne på sitt tredje år med årsturnus. Det er med på å auke fleksibiliteten for både tilsett og for bruket av personale. Andel hele stillingar, på institusjon, har auka i perioden frå 2017 (25%) til 2019 (26.09%). Det ser ut som om trenden fortsetter og aukar 2020.

Tokke helsecenter, institusjon

Andel heltid/deltid i stillingene
Trykk på knappene for å velge hva som skal vises (Sist oppdatert: 1/10 8:0)

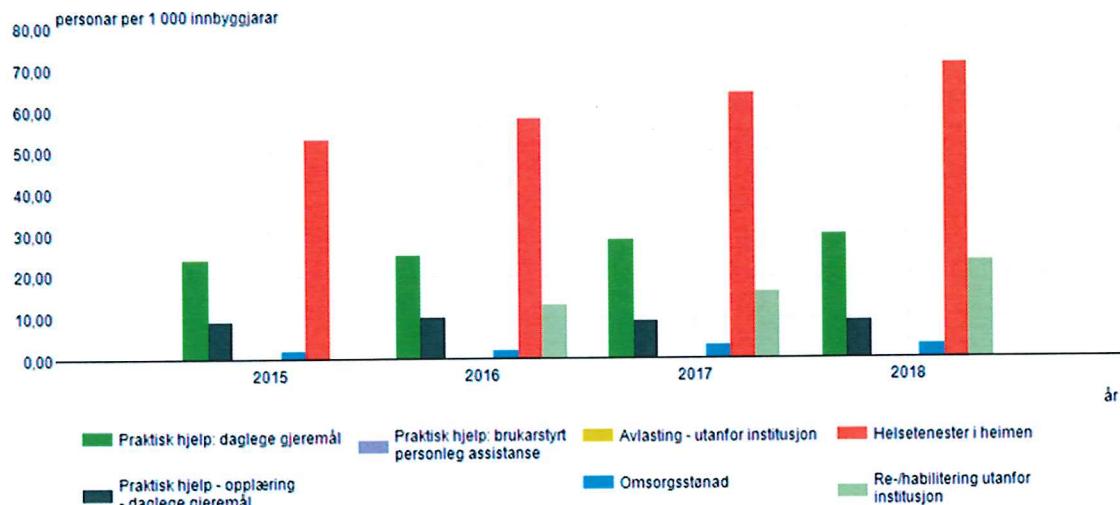

Etaten har fått to vikarstillingar, som vil brukas på tvers av avdelingane, men det har vist seg å vera vanskeleg å rekruttere til denne type av stillingar. Stillinga har vert besett ein del av året og i den tida fungerte det bra.

Rekruttering av personale har vert problematisk gjennom heile året. Alle avdelingar har forskjellig grad hatt problem med rekruttering av spesielt sjukepleiarar og vernepleiarar, men også fastlege har i seinare tid vist seg vera vanskeleg å rekruttere. Rekrutteringstillegg for sjukepleiar på natt har fungert veldig bra og her er alle stillingar besette . Det er tydeleg at det må til ei auka innsats for å sikra framtidig rekruttering.

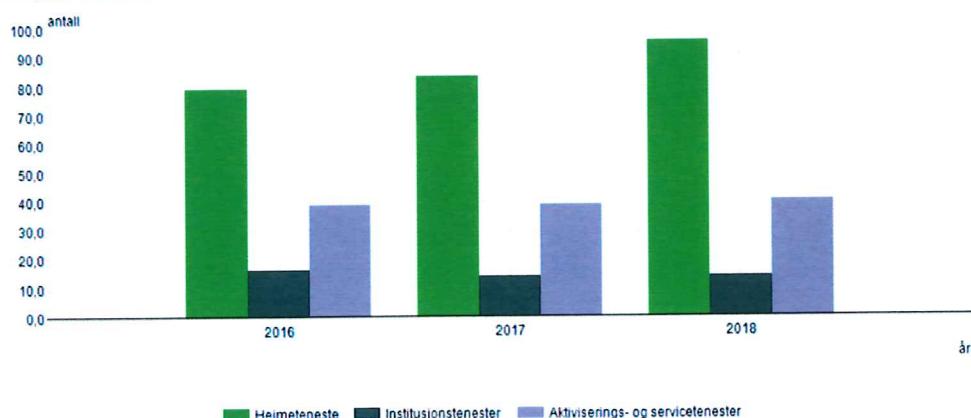
6.3. Status og utfordringar

11645: Brukarar av omsorgstenester per 31.12., etter tenestetype og år. Tokke, I alt, Brukarar av omsorgstenester (per 1 000 innbyggjarar).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

12003: Omsorgstjenester - brukere, etter tjenestegrupper og år. I alt, Tokke, Omsorgstjenester - brukere per 1000 innbyggere (antall).

Regjeringa legg stor vekt på at innbyggjarar skal få moglegheit til å klare seg sjølv betre i kvardagen trass sjukdom, problem eller funksjonsnedsetting. Tenestene skal vera av god kvalitet og sikra brukarane innflytelse i sin kvardag.

Det forventas at kommunane legg opp til ei auke i bland anna:

- Samarbeid mellom brukar, pårørande og helsetenesta
- Ei fageleg sterk teneste
- Moderne lokalar og utforming av bu tilbod
- Styrking og endring av heimetenesta
- Fornying og innovasjon

Helse og omsorgstenesta i Tokke kommune har vert i endring dei siste åra. Fleire brukarar har behov for tenestar i eiga heim. Statistikken synar at den styrte utviklinga dei siste åra fungerer. Helsetenestar i eiga heim har auka jamt, likså habilitering og rehabilitering utanfor institusjon, det som vi lokalt har valt å kalla for kvardagsmeistring.

Tildelingskontoret var etablert 2018 og stillinga på tildelingskontoret var auka 2019 til ei full fast stilling. Det har skjedd ei større endring i sakshandsaming dei siste åra, ei profesjonalisering av tildeling av helse og omsorgstenestar. Tildelingskontoret fungerer svært godt, men det er lite kapasitet for å handtere alle søknader som kjem in. Nokon av brukarane har fått vente intill tre veker før dei får behandla si søknad, og det er ikkje godt nok i forhold til lov og forskrift. Det er ei jamn auke i søknader, men også i klager på helse og omsorgstenestar. Dialogen mellom tildelingskontoret, brukar og ofte pårørande aukar i tråd med regjeringa sin hensikt og det tar mykje tid. I tillegg er det svært sårbart med ei stilling på kontoret. Det blir laga ca 500 vedtak i helse og omsorg kvart år og det er i meste laget for ei person. Bemanninga er låg i forhold til kva for oppgåver som skal løysas og låg i forhold til andre i Vest Telemark.

Institusjon:

2017 var talet på institusjonsplassar redusert frå 35 til 28. Hensikta var at redusere langtidsplasser og auke andel korttidsplasser. Det har i ettertid vist seg at det har vert vanskeleg å gjennomføre fullt ut. Ei av grunnene til det er at det fortsatt er mange langtidspasientar, som har plass på institusjonen, og som har hatt det over lang tid. Ei naturleg reduksjon av plassar var forventa, men endringar tar tid. Det vil bety at det tar ytterlegare tid, før enn er heilt i mål med færre langtidsplasser. Per dags dato er det fortsatt 5 langtidspasientar for mykje i forhold til plan. Det gjer at antall korttidsplassar er for få per i dag, for at det skal fungere optimalt.

I mars 2019 var det oppretta 2 midlertidige plasser på institusjon, totalt 30 plasser. Det har fungert godt og avlasta tenstane i nokon grad. Det var ingen pasient i andre kommunar over

sommaren, men i haust er andre kommunar bruk til enkelte pasientar. Det er ingen tvil om at det er bruk for dei 2 midlertidige plassane. Plassbruket henger saman med tilgjengelege omsorgsbustader. Behovet for fleire sentralt plasserte omsorgsbustader er aukande i takt med at institusjonsplassane blir færre.

Demensomsorg:

Demensomsorga er ei nasjonalt satsingsområde både for heimebuande og på institusjon. Behovet for plassar er aukande og bemanning på demensplasser bør vera høgare enn det som er vanleg bemanning på institusjon elles. Antall plasser bør aukas med 7, totalt 14 plassar (mot dagens 7). Det kan oppnås gjennom å bruka det som var den tidligare skjerma avdelinga, før det var bygt nytt. Med ei ekstra bemanningsresurs, kan resursen brukas fleksibelt på begge avdelingane.

Dersom heimestenesta blir styrka med nattenesta, så vil avdelinga klare å finansiere deler at auka bemanning på skjerma gjennom endring av bruk av resursar inne på institusjon.

Demensomsorg for heimebuande demente er også eit satsingsområde i åra som kjem. Tokke kommune er i ferd med å oppretta eit robustare dagtilbod, med hjelp av middlar frå helsedirektoratet. Støtta blir avslutta frå 2020 og går in i ramma til kommunen. Tokke kommune fikk kr. 772' til opprettning av plassar, i ramma er det lagt in kr. 215'. Det vil bety at kommunen sjølv må koste noko av utgiftene framover.

Dagtilboden for heimebuande demente er svært viktig for brukarar og pårørande. Det vil vera med på å styrke støtta som familiane treng for at brukarar skal bu lengst mogeleg heime. Ei slik tenesta vil også vera avlastande for omsorgstenesta i framtida.

I fleire år har etaten bedt om å få ei buss. For å organisere dagtilbod er det nødvendig å legge til rette for transport til dagavdelinga. Som det er i dag må brukarane ta drosje. Det vil bli veldig kostbart dersom denne ordninga skal fortsette. Brukarbetaling vil ikkje sjølv dekke utgifter til drosje.

Dagavdelinga – vennestoga- ligg slik som det er i dag organisera in under institusjon. Ei styrking av dagavdelinga vil i større grad retta seg mot heimebuande i framtida. Det vil vera meir hensiktsmessig å endre organiseringa av avdelinga in mot heimetenesta, slik at avdelinga vert lagt under avdelingsleiar i heimetenesta.

Heimetenestane:

Heimetenestane har hatt ei jamn auking av tenestetildeling dei siste åra. Det er ei konsekvens av reduksjon av institusjonsplassar, men også ei konsekvens av nasjonal politisk retting for helse og omsorgstenestane – det er forventa at fleire skal bu i eiga heim, gjennom hele livet. Dette er ei endring som må gjennomførast over tid. Ved omorganiseringa i 2017 var det gjort ei innsparing i heimetenestane. Me ser nå at det ikke var hensiktsmessig, tenesta burde heller vert styrka, då reduksjonen av institusjonsplassar var satt i verk.

Ei sterkare heimeteneste kan også vera med på å førebyggje funksjons svekt og sjukdomsutvikling og bidrage til å utsette institusjonsinnlegging, eller gjera institusjonsopphald unødvendig. Difor er det behov for å auke satsing på heimetenestar og tidleg innsats. Heimetenesta har også vert ei del av kvardagsmeistringsteamet. Skal enn fortsette den tidlige innsatsen er det nødvendig å styrke tenesta.

Heimetenestane pressa i forhold til kapasitet for å løyse alle oppgåver. Det er ikkje heller ei god nok natteneste for heimebuande når fleire skal bu heime. Det er gjort eit større arbeid med gjennomgang av dagens natteneste, og når fleire eldre med behov bur heime, så må nattenesta styrkast for å få ei god nok døgnteneste som dekker dagens behovet. Ei styrka natteneste vil også gjera at fleire kan bu heime med forsvarlige tenestar. Ei styrka nattenesta i heimetenesta, vil vera med på å frigjøre resursar på institusjon, for auka bemanning på skjerma avdeling.

Det er lagt opp til velferdsteknologiske løysingar i framtida. Det neste som står på tur nå er Digihelse. Digihelse er ei nasjonal løysing for digital kommunikasjon mellom heimetenestane og brukar/pårørande. Her kan enn kommunisere om planlagte besøk, avbestille besøk osv. Dette vil vera tidssparande på sikt, men også gje ei større innflytelse for brukarane. I Vest Telemark har Rådmannsutvalet vedtatt at innføre Digihelse til alle Vest Telemark kommunar samtidig som enn innfører mobil omsorg. Det medfører ei ny kostnad for innføring og drift.

Kjøkken:

Måltid og ernæring er satsingsområde frå regjeringa. Regjeringa sin nye reform «Leve hele livet» omhandlar bland anna mat, måltider og måltidsfellesskap. Det er satt stort fokus på ernæring og måltider. I 2017 var det innført eit ekstra måltid for alle som mottar mat frå kjøkkenet. Det har vert godt gjennomført og er med på å auka kvaliteten og livsgleden til mange.

Det er starta eit forprosjekt for ombygging av hovudkjøkkenet, som har behov for ei stor rehabilitering. Det er forventa å bli gjennomført i løpet av 2020 -2021.

Åheim bufellesskap:

Avdelinga har det seiste året jobba for å få til eit lokalt dagaktivitetstilbod for to brukar. Målet med satsinga er å skape gode lokale tilbod for brukarar og skape aktivitet i lokalmiljøet. Her har enn lukkast med å skape gode tiltak, som til og med har vert med på å gje ei inntekt. Det kan etterkvart vera aktuelt å samarbeide i større grad med dagavdelinga. Det vil vera viktig for å skape fleksible tilbod for enkeltbrukarar og for å vera med å bidra til fellesskapet. Det er mange av brukarane som blir eldre og som kan ha behov for tiltak nærmare heimen i framtida.

Det har til tider vert vanskeleg å rekruttere vernepleiarar. Det bør sjåas på ei rekrutteringsordning for å ivareta kompetansen i framtida.

Helseavdelinga:

Tokke kommune har gode førebyggjande tenestar og det vil vera svært viktig å ikkje redusere desse tenestane slik som situasjonen ser ut i dag. På sikt kan det vera med på å redusere det framtida behovet for omsorgstenestar. Barselomsorg, helsestasjon og skulehelsetenesta er viktige førebyggjande arenaer innanfor helse og omsorgssektoren. Arbeidet som skjer innanfor disse tenesteområda vil vera viktig for å sikre samhandlingsreformens intensjon om å «førebygge meir for å reparere mindre».

2019 var stillinga som avdelingsleiar auka frå 0,6 til full stilling. Den var delvis finansiera av midlar frå helsestasjon. Gjennom året har det vert litt skifte i leiinga, men stillinga er heilt nødvendig for å fylge opp personale, fag og administrasjon. Heile leiargruppa i helse og omsorg ser at dette er eit svært godt tiltak som fungerer og sikrar oppfølging. Det er mykje administrasjon knytt til legetenesta som stadig er i endring, både med rapportering, kontrollsysten og planlegging.

Legetenesta er i endring både lokalt og nasjonalt. Fastlegen har fått altfor mange oppgåver og det har konsekvensar for heile helse og omsorgstenesta. Det er varsle fleire endringar som heilt sikkert vil ha konsekvensar for små kommunar. Det viktigaste er å få rekruttert og behaldt legar til faste stillingar.

Rus og psykisk helse er eit område som aukar i omfang. 2019 fikk vi gjort om prosjektstillinga til fast stilling, og det gjer eit forutsigbart og godt tilbod for mange. Dei siste åra har vi sett at det er behov for fleire omsorgsbustader knytt til denne gruppa. Det er tatt i bruk ei fløyel, J som tidligare var aldersbustader på avdeling B, på institusjon. I førre omorganisering var denne del trekt ut og lagt om til omsorgsbustader. Det siste året har det vert bruka spesielt til ei gruppe med store omsorgsbehov. Det har fungert svært bra og vil vera hensiktsmessig bruk med omsyn til fleksibel bruk og styrking av kompetanse, og ikkje minst sikkerheit for personale.

Det er satt i gong eit kartleggingsarbeid i psykisk helse og rus, men det er ennå ikkje sluttført.

Kreftbehandling i kommunane:

Tokke kommune har det siste året arbeida saman med Sjukehuset Telemark og Vinje kommune om eit desentralisert tilbod om kreftbehandling i kommunane. Forprosjektet var avslutta sommar 2019 og konklusjonen er at det finnes store mogelegheita for å skapa eit godt tilbod for kreftbehandling i kommunane, slik at pasientar ikkje trenger å reise til sjukehuset kvar gong. Det er innstilt for å gå vidare med eit hovudprosjekt frå haust 2019, som strekker seg over eit år. Det er løyva støtte frå Fylkesmannen og samhandlingsmidlar frå STHF, men det er behov for ytterlegare finansiering for å få gjennomført hovudprosjektet. Det var gjort vedtak om støtte frå Tokke kommune i kommunestyret i september.

Kvalitet og leiing:

Gjennom kvalitetsforskrifta » Ledelse og kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten» frå 2017 aukar krava til kvalitet, krav til oppfølging samt krav til forsvarlege tenestar i kommunane. Dei siste åra (2018 – 2019) har det vert gjennomført to planlagde tilsyn frå helsetilsynet. Det eine innanfor rus og psykisk helse, det andre innanfor miljøretta helsevern barehage og skule. Tilsyn og oppfølging tar mykje tid og som situasjonen er i dag klarer ikkje avdelingsleiarane å oppretthalde kvalitetsarbeid og ikkje heller følgje opp personale i forsvarleg grad. Det er fleire grunner til det. 2017 var stilling som assisterande avdelingsleiar i heimetenesta trekt in som sparing. Det har vist seg at det at det ikkje har fungert. Heimetenestane har dei siste åra auka andel oppgåver og personale i staden for tvert imot, og det vil vera nødvendig å føre attende den resursen. Det vil sikra forsvarleg oppfølging i heimetenesta. Ei anna grunn til at avdelingsleiarane ikkje lenger har tid til å fylgje opp kvalitetsarbeidet er at dei brukar svært stor del av arbeidstida til å ringe og organisere personale. Her har etaten ei 40 % konsulent stilling som skal fylgje opp rekruttering og ringe etter vikarar, men denne har vert brukta mest i heimetenesta, for å fylle behovet av ei assisterande avdelingsleiar. Gjennom å åter oppretta stilling som assisterande avdelingsleiar i heimetenesta vil denne resurs bli frigjort, og kan igjen avlaste avdelingsleiarane slik at dei kan fylgje opp arbeidet med kvalitetsforbetring og oppfølging av avvik/lovbrot, samt personale.

6.4 Areal og arealbehov

Tokke helsecenter er gammalt og har stort behov for oppussing. Det er ikkje bad på alle rom og det gjer at det per 2019 ikkje er klassifisert som ei moderne institusjon. 2016 var det starta ei prosess på oppussing, med eit rom per år. Det går alt for langsamt og på tre år har det vert renovera 3 bad totalt. Det er fortsatt 11 rom som ikkje har eiga bad, og bada er i dårlig stand.

Dei siste åra har fleire søkt seg til omsorgssentret, og det er eit auka behov for fleire omsorgsbustader som ligg sentrumsnært. Omsorgsbustadene i Høydalsmo fungerer svært bra og det er for tida fullt. Det er tydeleg at det er bra for menneskjer å bu i fellesskap.

Behovet for bustader for menneskjer med utfordringar knytt til rus og psykisk helse har også auka. Gjennom 2019 har tre leilegheiter, i fløyel J, vert i bruk for å skape eit fellesskap for denne gruppe. Det har fungert veldig bra og dette bør bli ei fast ordning. Det vil vera med på å samle brukar, og framfor alt resursar knytt til enkeltbrukarar, på ei hensiktsmessig måte.

6.5. Mål i handlingsprogramperioden

Mål nr.	Utfordringar og tiltak	Mål
---------	------------------------	-----

6.4.1.	Auka dialogen med brukarar og pårørande Tiltak : Gode informasjonsverktøy med oppdatera informasjon Styrke dialogen gjennom å oppretta brukarutval Gjennomføre brukarundersøking i omsorgstenesta	Tokke innbyggjarar skal vera informere og oppleve medbestemming og involvering
6.4.2	Tiltak: - Kartlegge behovet for omsorgsbustader (revisjon bustadsosial handlingsplan) - Legge om og øremerka avdeling J for psykisk helse og rus	Innbyggjarar skal vera i stand til å ta ansvar for eiga bu situasjon Sikra tilstrekkelig med omsorgsbustader for å dekke behovet
6.4.3	Tiltak: . Sikra heilskaplege tenesteforløp gjennom bruk av Individuell plan og systematisk bruk av kartleggingsverktøy for brukarar	Koordinerte samordna og trygge tenestar til innbyggjarane

6.5 Investeringsstatus/behov

Tiltak	Status
Kjøkken – oppussing	Prosessen er starta opp. Oppstart med oppussing 2020.
Carport heimetenesta	Grunnarbeid er satt i verk. Skal vera ferdig i løpet av oktober – november 2019
Lager/skur Åheim	Blir starta opp i løpet av hausten
Bad Tokke helsesenter	Oppussing av eksisterande bad på avdeling B vil fortsette med 1 -2 bad per år. Det blir oppretta nytt prosjekt frå 2020 for avdelinga A der 11 rom manglar eiga bad.

Helsehus/tannlegekontor	Ekstern vurdering av bygg vil bli gjennomført og forslag til løysing vil bli lagt frem for vurdering
Hardsbruksbustad	Ikkje starta opp. Prosess startas opp i løpet av hausten med omsyn til beliggenhet
Elektronisk lås system	Blir starta opp i 2020
Biler heimeteneste	Fylgje opp plan for biler i HO Eventuelt vurdere leasing
Medisinrom	Nytt tiltak 2020
Buss (eventuelt drift)	Nytt tiltak 2020
Lager hjelpe midlar	Nytt tiltak 2020

8. Planområde 4 - Plan, næring og teknisk

8.1. Økonomi

Planområde 4 har ei nettoramme for 2020 på kr 30 305 000.

Det er tilført ramma midlar til nye tiltak med kr 275 000, jf tabell 3. Kommunestyret auka ramma for 2019 med ytterlegare kr 1,1 mill. i budsjettvedtaket.

Kommunalsjef er øvste leiar for administrasjonen i 100% stilling. Etaten har ei merkantil stilling i 100% som mellom anna fakturerar kommunale avgifter og gebyr, utvalshandsaming m.m. på alle områda.

Plan og næring:

Plan og næringssområdet har 5 årsverk som er direkte lagt til kommunalsjefen: Byggjesak 100%, kart/oppmåling 100%, landbruk 100%, skog/utmark 100% og reiseliv 100%. I tillegg har vi lønsbudsjett på omlag 100 000,- til innleige turistkontor og 150 000,- til sysselsetningsarbeid for skuleungdom.

Jegerkorps har eit budsjett på 80 000,-.

Kommunalsjefen har tre avdelingsleiarar for tekniske avdelingar for områda VVA, uteavdeling og eigedomsforvaltning.

Uteavdeling:

Arbeidsformann i 100% stilling er avdelingsleiar og har ansvaret for dagleg drift av bygningar og anlegg. Avdelinga har 10 tilsette, fordela på 9,17 årsverk. 0,8% stilling er redusert nyleg for å overføre

lønsmidlar til drift. Dette har gjeve ubalanse mellom naudsynt behov for drift og vedlikehald, og tilgjengelege ressursar med byggfagleg bakgrunn. Vi rår difor til at stillinga blir lyst ut, men det føresett auka lønsmidlar i budsjettet.

Eigedomsforvaltning:

Eigedomsforvaltar i 100% stilling er avdelingsleiar og dekker fagfelta reinhald, byggforvaltning og brannberedskap. På reinhald er det 16 tilsette fordela på 12,57 årsverk. Brann har 16 stillingar på 1,4%, totalt 0,224 årsverk.

Vatn og avlaup:

VVA – ingeniør i 100% stilling er avdelingsleiar og dekker fagområda veg, vatn og avlaup. Avdelinga har i tillegg 4 årsverk fordela på 4 tilsette. Avdelinga tek mykje vedlikehald og investeringsprosjekt i eigen regi, saman med tilsette frå uteavdelinga. Dette fungerar veldig bra, og sparar oss for utgifter.

Opptrapping av V/A – gebyr opp til sjølvkost er gjennomført etter budsjettvedtak, med 15% i 2014, 2015 og 2017 og 7% i 2018 og... **i 2019**. Gebyrnivået bør frametter følgje prisveksten.

Renovasjon og slamtøming:

Lokal føresegn for innsamling og handsaming av hushaldsavfall, tøming av slamskiljar, samt gebyr for feing/ tilsyn, vart endra i 2019 som følgje av naudsynte og lovpålagte tilpassingar. Ein konsekvens av dette er noko lågare gebyr for hushaldningar, men og ei auke i gebyra for hytter.

Politisk organisering:

Utviklingsutvalet (UTU) handsamar saker innafor områda teknisk drift, byggjesak, reiseliv og landbruk. Formannskapet handsamar saker om næringstilskot, sal av næringsareal, samt plansaker; reguleringsplanar, kommunedelplan m.m.

8.3. Utfordringar

Generelt:

Utfordringa for etaten er å stabilisere budsjett i høve til driftsnivået tilpassa dagens tenestar og drift. Midlar til vedlikehald av t.d. bygg og vegar må avspegle dei faktiske tilhøva: Vi har 63 km kommunal veg og nesten 100 bygningar med samla areal på 40 000 m². Etter fleire år med kutt/ innsparingar har uteavdelinga lite midlar tilgjengeleg på driftsbudsjettet. Mykje godt arbeid er sett i gang for å få ned utgiftene, t.d. ENØK – tiltak på kulturhuset som var gjennomført i 2018, ser ut til å gje ei innsparing på 400 000 kWh dvs omlag 400 000,- på årsbasis.

Plan:

Ny/ revidert planstrategi må utarbeidast i 2020, jfr krav i lovverk.

<https://img8.custompublish.com/getfile.php/4438421.2638.mtnatqijibwmmq/planstrategi-2016-vedteke310816.pdf?return=www.tokke.kommune.no>

Gebyrinntekter frå kart- og oppmåling utgjer årleg omlag kr 600 000,-, byggjesak 250 000,- og plan 50 – 100 000,- , totalt om lag 900 000. Desse kan variere ein del frå år til år og er nå budsjettert relativt høgt. Fagressursane blir bruka på tvers mot tekniske avdelingar, med byggprosjektering, oppmåling og kartfesting av anlegg, forvaltning av næringsareal, bustadtomter m.m.

Endring av reguleringsplan Dalen blei i 2019 sett på vent grunna avklaringar kring mogleg område for leilegheitsbygg. Me rår til at saka om avgrensing av planområde kjem opp på ny, der ambisjonsnivå og politiske avklaringar blir lagt til grunn for oppstart av planarbeid. Det vil vere behov for innleige av plankapasitet for å gjennomføre eit så omfattande reguleringsplanarbeid som dette. Avsette planmidlar i budsjett 2019 på 250 000,- blir bruka til plan for bobilparkering Dalen brygge (omlag 100 000,-). Realistisk budsjett for eit så stort planarbeid som på Dalen, vil truleg ligge ein stad mellom 500 000 – 1 mill. For å få ned desse kostnadene, prøvar me å gjere mest mogleg i eigenregi.

I 2019 har planstrategien prioritert oppstart av arbeid med kommuneplanen sin arealdel. Dette vil vi ikkje ha kapasitet til å ta fatt på i 2019, men vil vurdere evt oppstart i 2020. Me meiner reguleringsplan for Dalen er viktigare å få revidert nå.

Næring:

Med ny skog- og utmarksrådgjevarstilling og næringsrådgjevarstilling i organisasjonen, har kapasiteten til å jobbe aktivt med utadretta næringsarbeid, drive næringsprosjekt, ha nær dialog med eksisterande næringsliv, drive oppsøkande arbeid for nyetableringar, m.m. Fleire prosjektretta satsingar er i kjømda nå, m.a. Øko-gard Lårdal Prestegard, Sykkelbygda Dalen og utvikling av Moen gard.

Satsing på nyetableringar og utvikling av eksisterande verksemder, med særleg fokus på bruk av Tokkestad – bygga som er kjøpt på Dalen saman med næringsarealet i Høydalsmo , vil framleis ha høgast prioritet.

I vedtek 17/32 vedtok kommunestyret delfinansiering av breibandsutbygging i grendene, med 1 mill i 2019 og 1 mill i 2020. Dette må takast over driftsbudsjettet.

Tokke har eit høgt tenestenivå på reiselivsområdet www.vistdalen.com , noko som har vore høgt prioritert politisk. Vi har hatt ei auke av arbeidsplassar knytt til «besøksverksemder» og det er eit av områda nasjonalt som blir sett på som vekstnæring. Det er viktig at vi klare å halde oppe aktiviteten og fokuset på dette. Vi satsar stadig på å bygge attraktivitet både for besøkande og fastbuande, og søknader om nye eksterne midlar til m.a. tiltak/ fornying og skilting av turvegane våre, er eit satsingsområde. Utskifting av m.a. benkar ved reiselivsanlegg må prioriterast i 2020.

Faste utbetalingar Næringstiltak (midlar frå konsesjonsavgifter):

Telemarkskanalen Regionalpark	207 000,-
Skien – Dalen Skipsselskap	100 000,-
Henrik Ibsen	100 000,-
Visit Telemark	85 000,-
Skafåsåheim Løypelag (årleg tilskot jfr avtale om drift)	120 000,-
Dalsmarken	30 000,-
Tokke Båtlag	21 000,-

Tilskot marknadstiltak (Næringsamskipnad)	50 000,-
Haukelivegen AS	22 500,-
TOTALT, næring	735 500,-

Næringsplan (2016 – 2020) bør reviderast i 2020.

Landbruk:

Post for kommunale tilskot etter landbruksplan, har dei siste åra vore på kr. 500.000. For 2019 var det overførte midlar frå 2018 på kring 200.000 samt ei tilleggsøyving på kr. 300.000 for å dekkje søknadene som kom inn. Alle midlar er brukta opp. Det er nydyrking som har auka forbruket i 2019. Me bakgrunn i dette gjer me framlegg om å auke ramma **med minst kr. 300.000**, dvs til totalt 800 000,- i årleg ramme til tilskot etter landbruksplanen.

I løpet av 2020 vil me revidere gjeldande landbruksplan for komande valperiode.

På grunn av auka bemanning innan landbruksområdet og på næring, vil me jobbe meir prosjektretta med tanke på busetjing/ tilflyting på landbrukseigedomar, oppfølging av buplikt, lokalmat, osv i samarbeid med samfunns- og næringsutviklaren.

Næringsareal

Omlag 22 daa av næringsområdet på Høydalsmo er no ferdig opparbeidd. Me treng midlar for å jordsetje skråningar, så til/ plante, legge til rette stopp-punkt m.m.. På Dalen er det lite att av opparbeidd, ledig næring/ industriareal: På Haugsevje er me i forhandlingar om kjøp av kring 8 daa regulert industriareal. Midlar til kjøp bør inn i budsjett 2020. På Vistadmoen har me omlag 10 daa i kommunal eige som er regulert men ikkje opparbeidd til tomter.

Endring av reguleringsplan for heile Dalen bør innehalde strategi/ avsetjing av framtidig næringsareal for neste 12 – 20 år.

Eigedom-/ byggforvaltning

Avhending av kommunale bygg: Mo og Åmdal Verk alderspensjonat er selt. Alderspensjonat i Lårdal er framleis i kommunens eige, vi førebur nå eit nytt framlegg om sal.

Kommunale vegar og byggforvaltning treng budsjettmidlar til vedlikehald. Eigedomsavdeling har nå ein nyleg vedteken vedlikehaldsplan som synleggjer behovet for vedlikehald av kommunale bygg.

Vegplan og maskinplan for uteavdeling, gjer framlegg om prioriteringar innan desse områda for inneverande 4-årsperiode, som er lagt til grunn i budsjettframlegget. Saman med vedlikehaldsplanen gjev dette eit godt grunnlag for budsjettering, både av driftsnivå og investeringar i åra som kjem.

Uteavdeling:

Mannskapet på uteavdelinga har vore bunde opp i mange investeringsprosjekt i 2019: brannstasjonen, skulekjøkken i Høydalsmo og på Dalen, carportar osv. Ved hjelp av innleigd hjelpe og 2 personar inne på korttidskontrakter har me fått måla leilegheitsbygget på Moensjordet og skifta

tak på dette. Vedlikehald av bygningsmassa blir stadig skuva på for å gjennomføre investeringsprosjekt. Det er behov for minst ei ny stilling som me no har fenge lov til å lyse ut, finansiert med investeringsmidlar. I formannskapssaka blei det i tillegg varsla behov for auka lønsrammer. Grunnen til dette er at me i dag brukar investeringsmidlar for å gjennomføre investeringsprosjekt, då det ordinære lønsbudsjettet er for lågt til å halde oppe eit minimum av tilsette. For å stabilisere lønsbudsjettet nå når ei eiga stilling skal finansierast av investering, må lønsbudsjettet aukast.

Økonomien på uteavdelinga er bunde opp i faste utgifter, serviceavtaler, med særslite midlar til vanlege vedlikehaldsoppgåver både på bygg og veg. Ved uføresette hendingar vert det fort overskridningar i budsjett. Straumbudsjettet er altfor lågt, etter år med unrealistiske innsparinger. Utfordringar framover på bygg å fylgje opp vedlikehaldsplanen, m.a. med nytt kjøkken Tokke helsecenter, ny garderobeløysing kommuneverkstaden og nye toalett Tokke skule.

Reinhald

Reinhaldarane i Tokke kommune gjer ein veldig god og viktig jobb for alle tilsette, brukarar og pasientar i Tokke kommune. Reinhaldarane får stadig nye område/oppgåver, noko dei løyser utruleg bra. Det har vore veldig mykje søkerar på jobbane som har vore utlyst, noko som er veldig positivt med tanke på rekruttering til yrket. Me har ein reinhaldar som startar med fagbrevet i januar 2020, noko som er veldig bra.

Det har vore diskutert arbeidstidene til reinhalderane, dette må me få avklart snart. Skal dei starte kl 05.00 som dei gjer i dag vil det medføre ekstra kostnader på lønn. På visse områder vil det av omsyn til brukarane, vere viktig å vere ferdig med reinhaldet innan ei viss tid på morgonen.

I løpet av 2019 vil me ha oppdaterte reinhaldsplanar. Det har i mange år vore defekt lager på vaskemaskina på Tokke kulturhus, den bråkar veldig mykje. Reparasjon av denne kjem på rundt 40 000,-+mva, men maskina er frå 2006. Ny maskin kostar 58 000,- + mva. Den må kjøpast inn i 2020. Det er eit stort behov for ein bil i ambulerande team.

Maskinplan reinhald prioritert rekjkjefølge:

1. Vaskemaskin kulturhus	75 000,-
2. 4 stk vasketraller helsecenter	32 000,-
3. 2 stk poleringsmaskiner	50 000,-
4. 2 stk småbørstemaskiner	40 000,-
5. 1 stk rensemaskin møblar-teppe	8 000,-
6. 1 stk teppestøvsugar	3 500,-
	208500,- inkl mva

Brannkorps

Tokke Brannvesen har 16 profesjonelle og motiverte brannkonstablar, som det er viktig me tek vare på. Brannvesenet har dei siste åra fått eit kjempeløft når det gjelder stasjon, utstyr og utdanning. Likevel er det ein del som manglar av utstyr som me på sikt må kjøpe, i tillegg til at me må fullføre

oppgraderinga av stasjonen. Det manglar framleis vaskehall, eksosavslag, grovoppvaskmaskin for utstyr osv. Det er ønskeleg å anskaffe kompressor for fylling av luft til røykdykkar utstyr, me er i dag heldige at me har 4 stk med jobb i Statkraft slik at me har nytta den til å fylle luft. Det er veldig sårbart.

Det vil heile tida vere behov for ny kursing. Kompetansekrava innan brannvern har auka mykje siste åra. Kursbudsjett burde difor aukast. Antal øvingar bør òg aukast.

Tokke Brannvesen treng å take i bruk heile brannstasjonen sjølv snarast råd, det er ein uhalldbar situasjon slik det er nå, der raude krossen må bruke delar av anlegget. Meire utstyr krev meir plass. Me satsar på ei løysing på dette snarast råd. Ny tankbil er planlagt innkjøpt i 2021.

Vatn og avlaup

Vatn- og avlaupsavdelinga er avhengige av samarbeid med uteavdelinga når det gjeld vaktordning samt oppgåver kring drift- og investering. Me er sårbare i høve til sjukdom, og det er viktig å ha stillingar nok til ein kvar tid, for å halde oppe tenestenivå og naudsyn kompetanse.

Vedlikehald av kommunaltekniske bygg blir ofte nedprioritert for å halde oppe drifta, men me prøver å finne løysingar i eigenregi når det er kapasitet. Sjølv om ein leiger hjelp er det vanskeleg å få gjennomført dette grunna kapasitetsvanskar. Med auka bemanning på uteavdeling/ VA kunne me ha pålagt operatørane byggvedlikehald i tillegg til driftsoppgåver og mindre prosjekt.

Innkjøp av gravemaskin jfr framlegg til revidert maskinplan, vil vere viktig for beredskap og for å bruke ressursane me har effektivt. Langsiktig VA – plan er under utarbeiding. Delar av denne er teke inn nedanfor, for å synleggjere investeringsbehovet på anlegga frametter.

Vassforsyning

Stad/ anlegg	Tiltak	År	Ca mill.
Høydalsmo VV	Bestemme seg for vegen vidare. Anlegget må gjerast noko med, enten i form av kapasitetsutviding eller nytt anlegg	2020-2022	3 ?
Dalen VV	Forprosjekt - utgreie vassbehandling for å heve pH og stabilisere alkaliteten på vatnet	2023	0,1
Hallbjønnsekken VV	Opprusting av UV anlegg til dagens krav. (Pålegg Mattilsynet)	2020	0,3
Ledningsnett	Rehabilitering og utskifting av VA -ledningar	2021 - 2023	1,85
Forsyning til Tokke gravferdsbyrå	Forlenge stikkledningar på ny tomt – Høydalsmo Industriområde	2020	0,1

Avløpsanlegg

Stad/ anlegg	Tiltak	År	Ca. mill
Hallbjønnsekken RA	Utarbeide konkurransegrunnlag for rehabilitering av anlegget.	2019-2023	15
Dalen RA	Prosessoptimalisering	2020	0,7

Høydalsmo RA	Skifte ut avvatningsutstyr som er 35 år gammalt – Utarbeide grunnlag for konkurransen.	2019-2020	0,7
Slamhandsaming - generelt	<ul style="list-style-type: none"> Bestemme kva ein gjer med «våtslam» frå Åmdals Verk RA, Lårdal RA og Hallbjønnsekken RA. Me har fått utarbeida ein rapport frå Pajco Consult som tek for seg alternative løysingar 	2021	
Tømestasjon Dalen	<ul style="list-style-type: none"> Etablere tømestasjon for bubilar - Dalen 	2020	0,8

8.4 Investerings, tabell 2:

Det er mykje press på avdelingane ute på teknisk, på grunn av store investeringsprosjekt med flaumsikring (avsluttast i denne omgang hausten 2019) og næringsområdet i Høydalsmo. I åra som kjem må vi prøve å planlegge meir realistisk i høve til gjennomføring.

Det er stort behov for utskifting av utstyr, samt oppgradering av bygningar og anlegg på teknisk sine område. Vi jobbar med å ajourføre maskinplan, V/A – plan, trafikksikringsplan, vegplan og vedlikehaldsplan, som vil ligge til grunn for prioriteringar av investeringar. Vedlikehaldsplan er vedteken i 2019, vegplan, maskinplan og trafikksikringsplan blir slutthandsama hausten 2019.

Maskinplan:

Vedteken maskinplan frå 2019 med prioriterte innkjøp i perioden, blei ikkje fylgd opp av budsjettvedtak 2019. Me heng difor litt etter på naudsynte innkjøp. Ekstraordinær sak om tilleggsløyving til maskinplan 2019 for innkjøp av gravemaskin og lastebil, blei avsleghen. Revidert maskinplan 2020 – 2022, kjem til ny handsaming underveis i budsjettprosessen.

Naudsynte prioriteringar i 2020 er slik (totalt 3 550 000,-):

Etterslep frå 2019 – ein sitjegrasklyppar + snofrès:	300 000,-
Ny JCB traktor	2 350 000,- (medrekna innbyte 250 000,-)
Gravemaskin 14 T	800 000,-
Tralle til gravemaskin – transport	100 000,-

Tømeanlegg - bubilar

Anbod var ute våren 2019. Pris som kom inn var på det dobbelte av budsjett (400'). Budsjettet må difor opp med 400 000,-. Dersom innkjøp av gravemaskin, kan delar gjerast i eigenregi.

Reinseanlegg Hallbjønnsekken:

Investeringar er lagt inn i framlegg til investeringsbudsjett fordela på 2020 og 2021, med bakgrunn i K-sak 19/13 – Plan for utbygging av RA5 – Hallbjønnsekken reinseanlegg.

Oppgradering av sanitæranlegg Tippen:

Gamle anlegg, bør oppgraderast som ein del av reiselivssatsinga i området, samt møteplassar for lokalbefolkninga. Me har gjennomført nytak på Tippen i 2019, men det stend framleis att investeringar innvendig på bryggja og Tippen. Tangane er ferdig oppgradert.

Rehabilitering av VA – nettet:

Prioritert i 2019 og slege saman to år for å få teke lengre strekning (Nestestogjordet). Prioriterast ikkje i 2020 pga mykje arbeid Hallbjønnsekken.

Låsesystem:

På grunn av nye reglar om personvern, GDPR, er nye låsesystem for kommunale tenestebygg høgt prioritert, både i vedlikehaldsplan og i budsjettprioriteringane. Held fram på helsehuset.

Oppgradering av kommunale utleigeeiningar:

Vedlikehaldsplanen legg opp til ei opptrapping med opprusting av utleigeeiningane til dagens standard. Mykje av bygningsmassa er ifrå slutten av 70-talet.

Kommunale vegar

Investeringsmidlar til opprusting av kommunale vegar er lagt inn budsjett og økonomiplan med bakgrunn i vegplan. Rehabilitering av Vistad bru i Modalen er eit krav etter tilsyn/ klassifisering tømmertransport som må kome i 2020.

Trafikksikring

Investeringar som gjeld trafikksikringstiltak, er lagt inn som følgje av prioriteringar trafikksikringsplan. Eiga sak med prioriteringar kjem parallelt med budsjettthandsaminga.

Flaumsikring Tokkeåi

Flaumsikringsprosjekta på Dalen skal avsluttast hausten 2019, og evt nye tiltak/ omfang skal vurderast vinteren 2019/ 2020 i samarbeid med NVE. Resultatet kjem ikkje før i budsjett 2021.

Enøk

Prosjekt 6160 ENØK kommunale bygg: Det må lagast nye Enova–søknader i samband med planlegging av nye tiltak. Dette har me ikkje hatt kapasitet til i 2019.

Auka kostnad, brannstasjonen på Dalen

For å ferdigstille vognhallane i brannstasjonen i høve avtrekk for eksos og for å få ned driftsutgiftene i høve oppvarming er det ynskjeleg å sjå på dette i samband med ENØK tiltak elles. Det medfører at me treng ca. 900 000 på investeringsbudsjettet i 2020.

Ny vasskjelde Høydalsmo

Etter mange år med testing av aktuelle brønnar og tekniske løysingar, må me prøve å lande på permanent løysing. Stipulert investering er på 3,0 mill og bør gjennomførast i 2021.

Brannsikring Tokke skule

Etter tilsyn er det naudsyn med nye branntavler på Tokke skule, Dalen. Dette er eit pålegg som må følgjast opp i 2020.

Garderobeanlegg – kommuneverkstad

Tiltaket har vore påpeika i fleire år av vernetenesta. Må prioriterast snart.

Auka rammer i opparbeiding av næringsområde + kjøp av nytt industriareal på Dalen

Kjøp av industriområde Haugsevje og jordslaging/ etterarbeid på næringsområdet i Høydalsmo bør prioriterast i 2020. Viktig for etablering av nye verksemder.

Ny betong – flytebryggje i Lårdal

Må prioriterast i løpet av få år.

Steinmolo Dalen bryggje evt erstatning med betong-flytebryggje

Har blitt jobba med alternativ i fleire år. Tiltak ligg inne med 500 000,- i investeringsbudsjettet for 2021. Dette er for lite dersom det skal gjerast tiltak med steinmolo, som har knekte bjelkar i steinfyllinga.

Fortsterka omsorgsbustad

Flytast til 2021 grunna utgreiing av plassering og økonomi.

Høydalsmo barnehage:

Høydalsmo barnehage er lokalisert i eit eldre bustadhus. Bygget er ikkje særleg egna til føremålet, det er trond for omfattande vedlikehald og endringar. PNT har vore på synfaring i barnehagen og ein reknar med ei investering i storleik av kr 2 mill. Vidare er deira vurdering at det blir ei lita tilfredsstillande løysingar. Rådmannen meiner det vil vere lite tenleg å gjere ei investering i denne storleiken, utan at ein får gode løysingar. Det fins ulike løysingar ein kan tenke seg; nybygg (omlag 20 mill) – bruk av eksisterande bygg, treng også her investeringar – ei større opprusting av eksisterande bygg, så ein får tilfredsstillande barnehage.

Kommunestyret må ta stilling til alternativ administrasjonen skal arbeide vidare med for å få tilfredsstillande driftstilhøve i Høydalsmo barnehage.

«Stillerom» på biblioteket

I dag er det to rom som er tenkt for å drive eige arbeid ol. Utforminga på desse to romma har ei slik utforming at dei ikkje er lydisolert, snarare er arkitekturen slik at ein får ei forsterking av lyden i desse romma.

Ein har mangel på plass for kulturskulen, som gjer at møterommet blir nytta til undervisning. Noko som gjer det vanskeleg for andre å leige møterom på kulturhuset. Det er uheldig for å kunne auke aktiviteten på kulturhuset. Ved ein kunne nytte eit av desse romma til noko musikkundervisning, så får ein frigjort møterommet.

8.5 Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 4 - PNT			
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål	Prioritering
8.5.1	Revidere planstrategi for komande 4-årsperiode. https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging-20192023/id2645090/ https://www.tokke.kommune.no/kommuneplan.491628.nn.html	Prioritering av planoppgåver i komande valperiode, lovkrav.	Bruke eigne ressursar.
8.5.2	Oppstart med ny reguleringsplan Dalen. Føreset midlar til innleige på planarbeid.	Stadsutvikling, leggje til rette attraktive areal for bustadbygging og næring.	Ekstra løyving + overføring av rest frå 2019
8.5.3	Arbeid med positiv profilering av Tokke, synleggjering, salsarbeid næringsareal og prosjektarbeid Moen gard, Sykkelbygda.	Etablere nye arbeidspassar og skape attraktivitet og vekst i folketalet.	Bruk av eigne ressursar. Prosjektarbeid med søknader om ekstern finansiering.
8.5.4	Starte arbeid med revisjon av kommuneplanen sin arealdel (2005). Oppdatere lovpålagt, juridisk bindande plan i høve arealforvaltning og utbyggingar. Heiplan og nye nasjonale føringer må følgjast opp, nye lokale innspel og ynskje må utgreiast osv.	Ajourføre gjeldande, lovpålagt planverk som er overordna styringsverktøy for areal- og byggjesaker i heile kommunen.	Må vente til 2021/ 22 pga kapasitet og midlar.
8.5.5	Utvikle Dalen bryggje med oppgradering av anlegg, ny drift av bobilparkering og samla profilering av området. Eigen sak med plan frå Feste landskap, kjem til handsaming.	Utvikle reiselivssatsinga og attraktivitet for besøkande.	Drifte bobilparkering i eigenregi. Oppgradere anlegget i inv.prosjekt.
8.5.6	Oppgradere maskinpark, utstyr og vaktordningar på tekniske uteavdelingar for å fremje effektiv ressursbruk, trivsel og god beredskap.	Utvikle gode og framtidsretta tenestar og eit effektivt driftsapparat.	Høgt prioritert! Etterslep i mange år.
8.5.7	Auke driftsbudsjett på tekniske avdelingar	Halde oppe tenestane og innhente budsjettmangel.	Må prioriterast.

9 Kommunale avgifter og brukarbetaling

Tokke har på mange område låge avgifter og brukarbetalingssatsar, men dekningsgraden på vatn- og kloakk var høvesvis 94 og 99% i 2018.

9.1 Vatn, avløp og renovasjon

Budsjettframlegget inneber følgjande:

3,0% auke i vass- og kloakkavgiftene i 2020. Avgiftene skal harmoniserast slik at avgiftene i hytteområde ikkje er høgare enn dei høgaste i kommunale bustadfelt. Avgifter for septiktøming og renovasjon fylgjer vedtaket i representantskapet i Renovest IKS. Det er rekna med full dekningsgrad i tråd med selskapsavtala.

9.2 Andre avgifter og brukarbetalingar

Feiing - brannsyn

Avgifta fylgjer vedtak i representantskapet i Vest-Telemark Brannvesen IKS og byggjer på full dekningsgrad.

Husleiger

For dei fleste kommunale bustadene blir satsane auka med konsumprisindeksen. Ved nye leigekontraktar vert det bare ein utleigepris, eventuelt subsidiering av husleige skal avtalast i arbeidskontrakt.

Pleie- og omsorg

Eigenbetalingane på heimetenester aukar med inntil 3 %. Prisane på mat frå kjøkkenet blir auka med inntil 3%. Betalingssatsar som er avhengig av statlege og andre retningsliner blir justert til det som lovverket gjev høve til.

Skule og barnehage

Satsane for grupper i kulturskulen for dei over 18 år blir auka med 3%, satsane blir elles ikkje auka i 2020. Me legg framleis noko høgare i brukarbetaling enn dei andre kommunane i Vest-Telemark.

Satsane for barnehagebetaling vert endra i tråd med dei statlege føringane. Maksprisen er i statsbudsjettet auka med kr 145 til kr 3 135 (4,9 %) frå 01.01.20.

For skule-/fritidsordninga blir satsane auka med inntil 3 %.

Plan, næring og teknisk etat

Det er underdekning på byggesaksgebyr, oppmålingsgebyr og plangebyr. Det blir lagt opp til ca 3% auke i 2020. Det er eit mål om 40% dekningsgrad på lengre sikt, dekningsgrad i 2018 var på mellom 6 og 39%.

10 Fond og gjeld

Fond

Disposisjonsfonda minka mykje fram til 2017, men er tilført nye midlar i åra 2018-2019. I 2019 går fondet ned med kr 1,1 mill.

Gjeld

Ved utgangen av året 2019 vil me ha 174 mill kr i gjeld. Dette utgjer kr 78 000 pr innbyggjar. I 2023 syner prognosa kr 216 mill. i gjeld, kr 97 000 pr innbyggjar.

11 Budsjettvedtak

1. Budsjett 2020, handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023.

Nytt handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020, med vedlegg, skal leggjast til grunn for Tokke kommune si verksemd i perioden og blir vedteke med netto rammer for kvart planområde, og med dei endringar som fylgjer av kommunestyret si handsaming.

- a. For skatt på inntekt og formue blir nyttå høgaste sats som Stortinget gjev høve til.
- b. Kommunale gebyr og eigenbetalingar som ikkje er omtala andre stader i budsjettvedtaket blir auka med inntil 3%, eller så langt lov og forskrift gjev høve til det. Rådmannen delegerast mynde til å fastsetje nøyaktige satsar innanfor denne ramma.
- c. Rådmannen justerer økonomiplantabellane og investeringsplanen etter endeleg vedtak i kommunestyret.
- d. 0,7% av lønsmidlane blir trekt ut av kvart planområde, lagt på planområde 1, og disponera av rådmannen med tanke på utjamning av lønsjusteringar.
- e. Konsesjonsavgiftene for 2020 – kr 7,5 mill, blir nyttå til næringsutvikling/næringsarbeid (ansvar 410, 451, 453 og 454, 3,5 mill kr) og til dekning av avdrag på investeringar (4,0 mill).
- f. Eventuelt større positivt eller mindre netto driftsresultat for 2020 etter endeleg vedtak i kommunestyret blir justert mot avsetjing til disposisjonsfond.

2. Gebyr, avgifter brukarbetaling

Gebyr, avgifter og brukarbetaling blir fastsett i samsvar med pkt 9 i handlingsprogrammet. Kommunale avgifter, dvs vatn. og kloakkavgifter blir auka med 3,0% i 2020. Renovasjonsavgiftene og slamavgifta blir auka i høve til vedtak i representantskapet i Renovest IKS og feieavgifta blir auka i høve til vedtaket i representantskapet i Vest-Telemark Brannvesen IKS.

3. Inntektsramme for drifta

Driftsbudsjettet for 2020 blir vedteke slik det går fram av tabell 1, tabell 3 og 4 i HP.

4. Budsjetttiltak

For å tilpasse utgifter og inntekter til dei fastsette måla, skal det bli gjennomført budsjetttiltak i samsvar med tabell 3 i taldelen til budsjettframlegget.

5. Fordeling av utgifter mellom etatane.

Etatane sine driftsrammer går fram av tabell 1, 3 og 4 i HP/ØP.

6. Investeringar.

Kommunestyret vedtek investeringar og finansiering for 2020 i tråd med tabell 2 og 5 i budsjettframlegget/HP.

7. Låneopptak

Rådmannen får fullmakt til å ta opp lån med inntil 26,0 mill. kr. i 2020.

8. Eigedomsskattevedtak for 2020

a) Verkeområde:

For skatteåret 2020 skal det skrivast ut eigedomsskatt på kraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, jf. lov om eigedomsskatt til kommunane (eskl.) § 3 første ledd, bokstav c.

Det skal i tillegg skrivast ut eigedomsskatt på dei same verk og bruk som i 2019, og som frametter blir rekna som næringseigedom – jf overgangsregel til eskl § 3.

b) Eigedomsskattesats:

Eigedomsskattesatsen for 2020 er 7 promille, jf eskl. § 11 første ledd.

c) Terminar:

Skatten skrivast ut i to terminar, jf eskl. § 25 første ledd. Første termin er 20. mars og andre termin er 20. september.

9. Sal av konsesjonskraft

Pristaket ved sal av særavtalekrafta (konsesjonskraft) blir sett til 40 øre pr kwh for 2020, ekskl. nettleige og alle avgifter.

10. Kontrollutvalet

Kommunestyret vedtek budsjett for 2020 for Kontroll og tilsynsverksemda i Tokke kommune med ei ramme på kr 807 000, i samsvar med framlegget frå Kontrollutvalet.

11. Lærlingar og tillitsvalde

Administrasjonen får fullmakt til å omfordele lønnsmidlar til lærlingar og tillitsvalde mellom planområda. Desse utgiftene skal fylge ansvarsområdet der dei til vanleg arbeider.

12 Kommunestyret sitt vedtak 12.12.2019:

Nytt handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020, med vedlegg, jf pkt 11 - 13 i vedlegg 1 (tabell 1, 2 og 3) skal førebels leggas til grunn for Tokke kommune si verksemd i perioden, og blir vedteke med netto rammer for kvart planområde, og med dei endringar som fylgjer av seinare handsaming i råd og utval. Kommunestyret gjer endeleg vedtak 12.12.19.

Aktuelle prosjekt innan helse og omsorg som kan få statstilskot (Husbanken), får teksten «kan bli inntil 55% statstilskot».

Inntektene for eigedomsskatt vert høgda med 4 mill kroner i ØK – perioden og konsesjonskraft inntektene vert høgda med 2 mill kroner i 2020 (33 øre/kw) og 1 mill kroner i resten av ØP- perioden (30 øre/kw)

Pristaket ved salg av særavtalekraft (konsesjonskraft) blir sett til 37 øre/kWh ekskl. alle avgifter

Driftsbudsjett:	Forslag
-----------------	---------

Utgifter	Sum
----------	-----

Netto +/-

Planområde 2

Nye tiltak

2.1 Oppretthalde skulen på Åmdals Verk	517 000
2.3 Oppretthalde barnehage på Åmdals Verk	675 000
2.11 Skulen og barnehage/SFO på Åmdals Verk vert videreført for skuleåra 2020/2022, dette for å støtte Skafså, Åmdals Verk og Austheia i deira prosjekt for å få tilflytting. I løpet av 2021 skal ein ta opp til vurdering vilkår for vidare drift	
Miljøterapeut 100%, felles for Tokke og Høydalsmo skule. Skal finansierast innanfor eiga ramme	
2.12 Abonnement på Framtida for 4.klassingar	10 000
2.13 Støtte prosjekt i Fyresdal "Tak vare på kvarandre – vi har ingen å miste"	
2.14 Redusert makspris SFO flat reduksjon 20%)	100 000
2.15 Gratis barnehage i Åmdals Verk i 2020	100 000
2.16 Opne barnehage i Byrte frå 01.08.2020	500 000

Tilbodet bør vere 3 dagar pr veke. Det må minst vere 4 born som søker plass innan søknadsfristen 28.02.2020.

Bygningsvernprosjekt VTM 2 årig prosjekt	200 000
Sum auka kostnadar planområde 2	2 122 000
Planområde 3	
3.1 Auke med 2 mellombels sjukeheimspllassar i fyrste tertial 2020	
3.2 Styrke heimesjukepleia	600 000
3.18 Innkjøp av arbeidssko	1 000 000
Sum auka kostnadar planområde 3	200 000
1 800 000	
Planområde 4	
Nye tiltak	
4.4 Auke straumutgifter	100 000
4.6 Planarbeid reguleringsplan Dalen	250 000
4.10 Auke tilskot til landbruk	250 000
4.11 Restaurering låven Eik prestegard	300 000
4.12 Bygdeutviklingsprosjekt Åmdals Verk/Austhei/Skafsa	100 000
4.13 Oppstart og utarbeiding av prosjektplan. Ravnjuv - prosjektmidlar til å planlegge utvikling av attraksjon	100 000
Sum auka kostnadar planområde 4	1 100 000
Sum auka kostnadar i driftsbudsjettet	5 022 000
Finansiering	
Auka inntekter eigendomskatt	4 000 000
Auka inntekter salg av konsesjonskraft	2 000 000
Sum auka inntekter i driftsbudsjettet	6 000 000
Driftresultat i Formannskapets sitt framlegg	2 319 000
Nytt netto driftsresultat	2 269 000

Investeringsbudsjett:

Tekst	Prosjekt	SP sitt Tillegg/ Reduksjon	Merknad
Opparbeiding av nye bustadtomter mm på Åmdals Verk		500 000	
Erverv og opparbeiding av 3 nye bustadomer i Høydalsmo som er Regulert		600 000	
Ikkje fullfør kunstgrasbane i Høydalsmo		1 350 000	
7112 Maskinplan reduksjon, ikkje innkjøp av gravemaskin og tralle		900 000	
Tokke kommune set av kr 1,0 mill på 2020 budsjettet til beredskapsfond for raskt å kunne klargjere dei tomtene kommunen disponerer rundt om i grendene, dersom det melder seg kjøpar.		1 000 000	
Sum redusert investeringeskostnad i 2020		-150 000	

Finansierast med redusert låneopptak

Sette av kr. 7 mill til ny barnehage i Høydalsmo i 2020 og kr. 8 mill i 2021. Finansiering etter
låneopptak.

Handlingsprogram:

Planområde 2

Det må leggas fram ei sak om endringer i barnehagevedtekten i samband med framlegg om gratis
barnehage i Åmdals Verk.

Planområde 4

Lage ein plan og kostnadsoverslag for fibertilkopling i kommunale hus som manglar dette. Utarbeide
regulariseringssplan for nye bustadtomter med ein utviding av eksisterande bustadfelt på Åmdals Verk.
Lage ei sak med framlegg til opprusting/vedlikehald av Eidsborg kyrkjestoge.

Administrasjonen skal kome med ei sak til kommunestyret med ei samla oversikt over behov for
vedlikehald og oppgradering ved Tokke skule, i eit 5-års perspektiv.

Tokke kommune skal støtte aktivt opp om felles prosjekt i regi av Vest Telemarkrådet; ny utgåve av
«Småbruksprosjektet» og utarbeidning av felles klimaplan for Vest-Telemark. Administrasjonen skal
kome med framlegg til skjøtselplan for utvalde vegstrekningar, der attgroing i dag hindrar opplevinga
av Tokke - naturen. Høydalsmo skule, eit bygg over 4 plan, er framleis utan heis, og tiltaket er heller
ikkje med i investeringsplanen fram til 2023, trass i eit hovudmål for Tokke kommune er å vere ein
inkluderande kommune med universiell utforming. Dette tiltaket må inn i investeringsplanen for
perioden 2021 – 2024.

13 Vedlegg

Tabell 1 Økonomiplanoversyn, tabell 2 Investeringsplan, , tabell 3 Rådmannen sitt framlegg til budsjett med prioritera og uprioritera tiltak og innsparingar samt konsekvensvurderingar, tabell 4 Løyvingsoversyn driftsbudsjett og tabell 5 Løyvingsoversyn investeringsbudsjett.

BUDSJETT 2020 - ØKONOMIPLAN 2020-2023

Faste 2020-priser 2020-2023 (+ 3%)

Vedtak i k.styret

12.des.19

Tabel 1.

	R-2016	R-2017	R-2018	B-2019	B-2020	B-2021	B-2022	B-2023
Driftsbudsjett - 1000 kr								
Sentraladm. brutto driftsutg.	23 833	24 621	26 836	24 277	43 720	43 570	43 570	43 570
Kyrkjeleg fellesråd	3 505	3 558	3 611	3 869	3 986	3 986	3 986	3 986
Sum	27 338	28 179	30 447	28 146	47 705	47 555	47 555	47 555
av dette lønsutg. (netto. - budsj)	13 529	14 048	15 932	13 745	19 079	19 079	19 079	19 079
andre driftsutg.	13 809	14 131	14 515	14 401	28 626	28 476	28 476	28 476
driftsint.	2 965	2 772	3 182	1 481	20 350	20 350	20 350	20 350
(av dette moms.komp.)	844	892	875	900	-	-	-	-
(av dette sjukelønsrefusjon)	374	333	175					
Netto driftsutg.	24 373	25 407	27 265	26 665	27 356	27 206	27 206	27 206
Oppvekst - brutto	66 776	77 928	80 740	78 071	80 619	77 686	76 486	76 486
av dette lønsutg.	58 563	65 464	67 078	67 114	69 541	67 341	66 341	66 341
andre driftsutg.	8 213	12 464	13 662	10 957	11 078	10 345	10 145	10 145
driftsint.	10 249	10 014	13 694	6 300	6 289	4 854	4 854	4 854
(av dette moms.komp.)	812	1 041	1 178	1 072	1 104	1 104	1 104	1 104
(av dette sjukelønsrefusjon)	3 314	2 517	4 630		-	-	-	-
(brukarbetaling)	4 114	4 247	4 038	4 375	4 440	4 440	4 440	4 440
(statstilskot/refusjonar)	1 980	2 208	2 447					
Netto driftsutg.	56 527	67 914	67 046	71 771	74 330	72 832	71 632	71 632

Driftsbudsjett - 1000 kr	R-2016	R-2017	R-2018	B-2019	B-2020	B-2021	B-2022	B-2023
Helse- og omsorg - brutto	90 732	93 515	94 739	91 255	101 109	100 509	100 509	100 509
av dette lønsutg.	73 463	75 743	76 528	73 764	82 224	81 624	81 624	81 624
andre driftsutg.	17 269	17 772	18 211	17 492	18 885	18 885	18 885	18 885
driftsint.	18 116	19 207	19 097	14 373	18 305	18 305	18 305	18 305
(av dette moms.komp.)	923	926	1 072	1 183	1 218	1 218	1 218	1 218
(av dette sjukelønsrefusjon)	4 236	4 617	2 697	-	-	-	-	-
(bruksbetalning)	7 694	7 714	7 591	7 777	8 010	8 010	8 010	8 010
Netto driftsutg.	72 616	74 308	75 642	76 882	82 804	82 204	82 204	82 204
Plan, næring og teknisk - brutto	15 587	9 759	57 759	53 325	55 602	54 852	54 852	54 852
av dette lønsutg.	7 612	3 973	26 150	27 162	27 646	27 646	27 646	27 646
andre driftsutg.	7 975	5 786	31 609	26 163	27 956	27 206	27 206	27 206
driftsint.	3 813	5 276	29 759	24 560	25 297	25 297	25 297	25 297
(kommunale avgifter)			16 728	16 004	16 484	16 484	16 484	16 484
(husleige, tomteleige)			3 981	3 693	3 748	3 748	3 748	3 748
(sjukelønsrefusjon)	3	110	728	-				
(av dette moms.komp.)	281	233	3 428	2 717	2 799	2 799	2 799	2 799
Netto driftsutg.	11 774	4 483	28 000	28 765	30 305	29 555	29 555	29 555

Driftsbudsjett - 1000 kr	R-2016	R-2017	R-2018	B-2019	B-2020	B-2021	B-2022	B-2023
Teknisk til 2017 - brutto	42 297	42 693	0	0	0	0	0	0
av dette lønsutg.	18 964	19 084	-0	-0	-0	-0	-0	-0
andre driftsutg.	23 333	23 609	1	1	1	1	1	1
driftsintt. - inkl fordelede utg.	24 364	23 458	-	-	-	-	-	-
(av dette moms.komp.)	2 760	2 715	-	-	-	-	-	-
(sjuke/ønsref.)	815	285						
(kommunale avgifter)	14 878	15 257	-	-	-	-	-	-
(husleige/tomteleige)	3 550	3 597						
Netto driftsutg.	17 933	19 235	0	0	0	0	0	0
	-							
Sum brutto driftsutg.	242 730	252 074	263 685	250 798	285 036	280 603	279 403	279 403
av dette lønsutg.	172 131	178 312	185 688	181 783	198 490	195 690	194 690	194 690
andre driftsutg.	70 599	73 762	77 998	69 014	86 546	84 913	84 713	84 713
(moms.komp. driftsintt.)	5 620	5 807	6 553	5 872	5 121	5 121	5 121	5 121
(sjuke/ønsref.)	8 742	7 862	8 230	-	-	-	-	-
sum driftsintt.	59 507	60 727	65 733	46 715	70 242	68 807	68 807	68 807
Sum netto driftsutg.	183 223	191 347	197 952	204 083	214 794	211 796	210 596	210 596
Andre innt: Skatt forskotspliktige	52 299	53 539	55 957	55 200	57 600	57 400	56 800	56 300
Naturressurskatt	23 380	22 346	22 458	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000
Sum skatt	75 679	75 885	78 415	78 200	80 600	80 400	79 800	79 300
Eigedomsskatt	39 805	35 166	32 859	31 000	36 000	36 000	36 000	36 000
Konsesjonskraftsal (kaup)	-4 108	-4 334	-5 765	-4 500	-5 800	-5 800	-5 800	-5 800
Konsesjonskraftsal (sal)	15 287	16 465	22 072	17 500	22 000	19 800	19 800	19 800
Konsesjonsavgifter	7 322	7 322	7 322	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Rammetilskot frå staten	64 120	66 054	67 926	75 680	79 663	78 896	78 817	78 161

Driftsbudsjett - 1000 kr	R-2016	R-2017	R-2018	B-2019	B-2020	B-2021	B-2022	B-2023
Statstilskot kap.kostn. R-97/R-02	375	294	137	200	100	100	100	100
Statstilskot kap.kostn.h/s	401	371	364	300	300	300	300	300
Integreringstilskot	3 330	13 720	10 979	8 200	3 200	1 000	-	-
Ekstraord. inntekter	33	1	-	-	-	-	-	-
Sum andre innt.	202 244	210 944	214 309	214 080	223 563	218 196	216 517	215 361
Brutto driftsresultat (eks. avskr.)	19 021	19 597	16 357	9 997	8 769	6 400	5 921	4 765
Rente- og avdragsinntekter	1 707	1 649	1 467	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Utbyte VTK m.fl.	1 938	2 888	4 218	2 800	4 000	4 000	4 000	4 000
Rente- og avdragsutgifter (2,5%)	9 934	10 147	9 912	11 400	12 000	12 700	14 200	14 300
Renter og avdrag netto	-6 289	-5 610	-4 227	-7 100	-6 500	-7 200	-8 700	-8 800
Netto driftsresultat	12 732	13 987	12 130	2 897	2 269	-800	-2 779	-4 035
Netto driftsresultat i % av driftsinnt.	4,8	5,1	4,3	1,1	0,8	-0,3	-1,0	-1,4
Innsparing for å nå resultatkrav i ØP	-							
Nytt netto driftsresultat				2 897	2 269	-800	-2 779	-4 035
Nytt netto driftsresultat i % av driftsinnt.	-	-	-	1,1	0,8	-0,3	-1,0	-1,4
Fin.trans.: Bruk av rekneskapsoverskot	12 236	8 787						
Bruk av disposisjonsfond	9 322	11 857	13 381	12 904	13 931	14 800	16 779	18 035
Bruk av bundne fond - kons.avg.	8 438	8 238	7 909	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Overført til investeringsrekneskapen	-	-1 500	-	-2 244	-	-	-	-
Avsett til disposisjonsfond	-10 048	-25 304	-24 500	-13 557	-16 200	-14 000	-14 000	-14 000
Avsett til bundne fond - kons.avg. m.m.	-8 208	-10 727	-11 182	-7 500	-7 500	-7 500	-7 500	-7 500
Overskot(underskot -)	12 236	8 787	6 525	0	-0	-0	-0	-0
Sum skatt + rammetilskott	139 799	141 939	146 341	153 880	160 263	159 296	158 617	157 461
Auke i %	3,1	1,5	3,1	5,2	4,1	-0,6	-0,4	-0,7
%-auke skatt forsk.pl. + naturress.	2,5	0,3	3,3	-0,3	3,1	-0,2	-0,7	-0,6
Sum driftsinntekter	264 476	276 005	285 807	265 295	299 605	292 803	291 124	289 968

INVESTERINGSPLAN 2020 - 2023 (i 1000 kr) - Vedtak i k.styret 12.12.2019
Tabell 2.

(prioritering 2020 i parentes)	Ansvar	PROSJEKTNR.	RB-2019	B-2020	2021	2022	2023	Merknader
IKT (1)	1	6001	907	300	500	500	500	Agresso, nye modular - sikker utskrift mm NY
Velferdsteknologi - anna digitalisering (1)	1	6033	300					
It-prosjekt Vest-Telemark	1	6000	149					
Tilskot investeringar - kyrkja (1)	1	6014	672	500	2 000	1 900	900	Nedjustera 2020
Formidlingsutst��rn - avdrag lån (1)	1	6521	2 634	600	3 600	600	600	Innlån 2021 - 3000
Eigenkapitaltilskot KLP (1)	1	6529	817	950	950	1 000	1 000	Nedjustera
Trådlaust nett, digitalisering	1	6031	940					<i>Fleire kommunale bygg</i>
Skateanlegg Elvarheim	2	6****			300		-	NY - n��rmilj��sanlegg, tilskot 150'
Rulleskiarena Høydalsmo	2	6****	-	-	-	2 700		<i>Eigendel 700'</i>
Bilar heimesjukepleia (1)	3	7145	300	800				<i>Høgda 2020</i>
Mobil omsorg (1)	3	6030	250	100				
Uts��r helse og omsorg (1)	3	6032	150	100	100	100	100	
Brannsikre journalsk��p legekontor (1)	3	6****		130				<i>NY - krav</i>
N��ringssareal H.mo og Dalen (3)	4	6454	1 435	600				<i>NY - Haugseyje + etterarbeid H.mo, auke</i>
Bustadomter, opparbeiding	4	6461	-	-	675			
Bustadomter Åmdals Verk, opparbeiding	4	6****		500				<i>NY</i>
Kaup og opparbeiding bustadtomter Høydalsmo	4	6****		600				<i>NY</i>
Klargjøring bustadtomter, beredskapsfond	4	6****		1 000				<i>NY</i>
Kaup av tomteareal m.m.	4	4****	1 500	-	-			
Spelemidlar kunstgras Høydalsmo	4	6572	3 661	-	-	-	-	<i>Ut i 2019</i>
Spelemidlar - oppgradering golv Tokkehall (1)	4	6147	1 100	810				<i>Sp.midlar 637' - auke kommunedel ca 250'</i>
Steinsetting tunveg Rui	4	6548	1 396	-				
Dalen kanalb��ttryggje, konstruksjon	4	6****			1 000			<i>NY - tilstandsrapport - behov for utskifting</i>
Oppgradering av bobilparkering Dalen (1)	4	6****		500	500			<i>NY, jf budsjett/handlingsprogram 2019</i>
Oppgradering Dalen bryggje, steimolo	4	6****		-	1 000			<i>NY-Treng avklaring på nivå - ombygging</i>
Sauna-anlegg Tangane	4	6549	560	-				
Opprusting kommunale vegar (2)	4	6785	1 853	1 700	1 500	1 500	1 500	<i>Vistad bru (Modalen) - m.m. - vegplan</i>
Trafiksikringstiltak (2)	4	6783	800	400	400	800	800	<i>Sikring Modalen, samt fartsdumpar</i>
Gatebosj��s Åslund	4	6***			700			<i>statstiiskot 60% - 240' i 2020</i>
Flaumsikring Dalen (NVE)	4	6164a	1 329					

Nytt läsesystem kommunale bygg (1)	4	6100	430	600	600	-	-	Helsecenter + inngangsdør
Nye glas, Høydalsmo skule	4	6***		250	250			Jfr vedlikehaldsplán
Kommunale utleiebustader, oppgradering (2)	4	6150	880	880	1 380	340	340	Jfr vedlikehaldsplán
Forsterka omsorgsbustad	4	6135	-	-	1 000	-	-	Utsett til 2021
Oppgradering bad helsecenter (2)	4	6153	215	250	250	250	250	Bad avd. B
Felles baderom helsecenteret	4	6***		-	-	250	250	Flutt til 2022
Kjøkken avdeling A	4	6145	101	-				
Ombygging hovudkjøkken helsecenteret (2)	4	6146	200	6 700	250	250	250	Høgda 2020, kan bli 55% statstilskot - 3600'
Opprustning/påkostnad kommunale bygg (2)	4	6148	509	250	250	250	250	Tøkke helsecenter, H.mo ald.pensionat
Carport til bilar heimesjukepleia, ladepkt.	4	6149	308	-	-	-	-	4 bilar, ladestasjonar, m.m auke 200`
Nye branntavler helsecenter	4	6034	1 400	-	-	-	-	
Brannsikring Tokke skule (1)	4	6****		1 570	500	500	500	NY - prioritert, if rapport
ENØK-prosjekt, styringssystem	4	6160	194	-	500	500	500	Lage plan i 2020
Toalett Tokke skule (1)	4	6122	542	-	-	-	-	
Meirope bibliotek	4	6123	-	-	200	-	-	H.mo 2021
Stillerom bibliotek	4	6***	-	-	300	-	-	
Skulekjøkken Tokke skule	4	6120	600	-	-			
Spesialrom Tokke skule	4	6***	-	400	-	-	-	
Skulekjøkken Høydalsmo skule	4	6126	1 010	-				
Vasskjelde Høydalsmo	4	6223	309	-	3 000			Tillegg, flutt til 2021
Ny brønn Bytte vassverk	4	6236	1 000					Ny 2019
Rehabilitering væ-nett	4	6328	1 526	-	850	500	500	2020 og 2021 slege saman
Tømlestasjon, bubarier - bryggja (2)	4	6347	400	400				Høgda med 400' i 2020
(2) Oppgradering sanitæranlegg, Dalen bryggje m.f	4	6542	335	100				
Brannstasjon, vognhallar - enøk-tiltak (2)	4	6171	300	100	500			
Maskinplan (1)	4	7112	1 000	2 600	2 000	1 200	1 200	Jfr maskinplan , høgda 2020-JCB
Garderobeanelegg kommuneverkstad (2)	4	6158	55	500	-	-	-	Ombygging garderobe jf vernerunde
Lager Åheim	4	6183	100	-				
Badeplass/fritluftsområde Åmlivatn	4	6564	100					
Høydalsmo barnehage, ny	4	6192	200	7 000	8 000			Ny
Forprosjekt bruk av bygg helsecenter (2)	4	6181	100	300	-			
Nytt prosjekt - driftsovervaking oppgradering	4	6255	400					
Skafshåelia - teknisk utgreling VA	4	6445	105					

Utbygging VA Hallbjønnsekkene (3)	4	6****		5 000	10 000		-	NY - vedtak k.styret 19/13
Avvatningsutsyr H.mo renseanlegg (1)	4	6****		700				NY - nødvendig utskifting
Ambulanseinngang, mottakslager helsees.	4	6****		-	-		250	NY
Ombygging medisinstrom helseesenter	4	6****			150			NY
Omsongsbustader, planlegging 2020 (3)	4	6****		500	5 000	7 500		NY - 5 stk - if tilskotsordningar
Sum alle planområde (brutto)				34 592	37 640	48 155	20 890	8 190
Finansiering: Overf. frå drift				2 244	-	-	-	-
Fondsmidlar - kap.inntekter				2 918	1 400	600	600	600
Moms.kompensasjon				5 026	5 722	5 275	3 310	970
Tilskot/refusjonar - eksterne midlar				5 323	4 477	810	2 000	
Unytta lånemidlar				2 034	-	-	-	
Nytt låneopptak				17 047	26 041	41 470	14 980	6 620
								2021: Inkl. 3 mill. formidlingslån

BUDSJETT 2020

OG

ØKONOMIPLAN 2020 – 2023

KOMMUNESTYRET SITT VEDTAK TIL

PRIORITERING AV

TILTAK OG INNSPARINGAR

12.12.2019

BAKGRUNN:

Dette oversynet viser behova for å innarbeide nye tiltak som kjem i tillegg til det som er rekna inn i dagleg drift, samt definerte innsparingstiltak eller tiltak for å auke inntekter. Nye tiltak er prioriterte tiltak frå etaten eller nyare vedtak som skal innarbeidast i budsjettet. Tiltaka er prioritert ut frå kva som er ynskjeleg og ut frå konsekvensar.

Tiltaka blei vedteke av kommunestyret 12.12.19.

Oversynet (1000 kr) syner at fleire planområde har salderingsbehov for å oppnå balanse i 2020.

Planområde	Behov nye tiltak	Innsparingstiltak	Salderingsbehov
1	200		200
2	2397	1192	1205
3	2043		2043
4	1375		1375
sum	6015	1192	4823

I dokumentet skal det klart gå fram fordelen ved å innføre tiltaket, samt konsekvensen av å ikkje tilrå tiltaket. Vedtaket er innarbeidd i talmaterialet til budsjettet.

Planområde 1 – Sentraladministrasjonen inkl. kyrkjeleg fellesråd

Nytt tiltak 1.1.	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Ekstern arb.gjevar-kontroll	<p>Føremon med tiltaket: Samarbeid med andre kommunar i Telemark om felles arb.gj.kontroll (Bø, Grenland). Sterkt ynskje frå Skatteetaten sentralt.</p>	(170 000)	Mogleg statleg-gjering 2020
	<p>Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Halde fram med kontroll i eigen kommune, med lite kontrollmiljø</p>		
Nytt tiltak 1.2	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Kraftkompetanse	<p>Føremon med tiltaket: Samarbeid om kraftkompetanse innan konsesjonskraftkommunane (150000,- i etablering og 50000,- i årleg drift)</p>	200 000	Auka ramme 50 000 vidare
	<p>Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Vanskeleg å få etablert eit felles kontor for felles kraftkompetanse og flytjing av sekreteriat for konsesjonskraft styret og TUF.</p>		
Nytt tiltak 1.3	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
LVK	<p>Føremon med tiltaket: Auka kontingent for LVK</p>	(40 000)	Innan ramma
	<p>Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Vedtak i ekstraordinært årsmøte.</p>		
Nytt tiltak 1.4	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Innkjøp	<p>Føremon med tiltaket: Innkjøppssamarbeid i Midt – og Vest Telemark. Auke i utgift frå BTV-avtala</p>	(165 000)	Innan ramma
	<p>Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Stå utan avtaler.</p>		
Nytt tiltak 1.5	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Digitalisering	<p>Føremon med tiltaket: Personvern, digitalisering av tenester og digitaliseringssamarbeid (mogleg investering).</p>	(100 000)	Innan ramma
	<p>Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Nye løysingar og måtar å handtere nye utfordringar. Forhåpentlegvis ein gevinst på lengre sikt.</p>		
Nytt tiltak 1.6	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Opplæring/organisering	<p>Føremon med tiltaket: Overføring av midlar til opplæring i høve økonomi samt sjå på organisering av økonomiavdeling.</p>	(100 000)	Innan ramma
	<p>Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket:</p>		

Tabell 3.

	På grunn av at fleire ved avd. nærmar seg pensjonsalder så er det viktig å sjå på framtidige løysingar.	
	Sum nye tiltak	200 000
Innsparingstiltak 1.1	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
	<i>Konsekvens av innsparingsa:</i>	0
Innsparingstiltak 1.2	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
	<i>Konsekvens av innsparingsa:</i>	
SUM PL 1	Innsparingstiltak totalt	0
	- Nye tiltak	200 000
PL 1	Auka ramme	200 000

Planområde 2 – OPPVEKST, KULTUR OG IDRETT

Nytt tiltak 2.1.	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Tokke gym	Opningstidene på Tokke gym. er fra 10.30 til kl 15.30 på laurdag og stengt på sundag. I vekedagane er det ope 06.00 – 08.00 og 15.00 – 22.00. Sal av bilettar: Hausten 2018: kr 28 700 (ca. 95 personar) pr. 30.08.19 kr 34 159 (ca. 114 personar). Idrettsrådet og innbyggjarar ynskjer sterkt auka opningstid på laurdag og at ein held ope på sundag.	(50 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 2.2	Vurdering av konsekvensar	Utgift	
Opningstider bibliotek	Om ein endrar opningstidene på Tokkegym, vil ein også utan auka utgift kunne auke opningstidene i biblioteket. (Må sjåast i samanheng med tiltak 2.1.) Ein vil få eit bibliotek som vil vere meir tilpassa brukarane sitt behov.		Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 2.3	Vurdering av konsekvensar	Utgift	
Nye læreverk event digitale lærebøkar	Fagfornying, nye læreplanar frå hausten 2020 Stipulert kostnad kr 1 500 000. Ligg allereie inne kr 500 000 i budsjettet. NB: Dette er ein kostnad berre i 2020.	(1 000 000)	Det kjem ekstra midlar i Statsbudsjettet, beløp er uavklara.
Nytt tiltak 2.4	Vurdering av konsekvensar	Utgift	
Miljøarbeidar	Opplæringslova har blitt innskjerpa på alt som gjeld elevanes skolemiljø.	(450 000)	Innan eiga ramme

Tabell 3.

	<p>Det er nå opna for at den einskilde kan gå til Fylkesmannen om ein føler at skulen ikkje gjer nok i forhold til den einskilde elev sitt skulemiljø. Dei ulike Fylkesmannsembeta er opp bemanna med juristar og pedagogar for å følgje opp desse sakene.</p> <p>Fylkesmannen og direktoratet har uttalt, at det ikkje skal vere «dødsoner» på skulens uteområde og heller ikkje at elevar skal vere aleine i garderobbar ved skifting eller andre stadar på skulen.</p> <p>Det vil vere naudsynt å tilsette miljøarbeiderar for aktiv oppfylging av skulemiljøet eller enkeltbarn.</p> <p>Det vil og redusere sjansen for å få tilleggssaker om løyvingar gjennom året, etter at ein får eventuelle merknader eller forslag til tiltak frå Fylkesmannen.</p> <p>FAU ved Tokke skule har kome med oppmoding å tilsette miljøarbeidar ved skulen.</p> <p>I kombinasjon med SFO, tenkjer ein følgjande bemanning:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tokke 100% miljøarbeidar Høydalsmo 70% miljøarbeidar <p>Det vil bli stilt krav om høgskuleutdanning for dei som blir tilsette.</p> <p>Kostnad i 2020 – tiltaket gjeld frå 01.08.20; kr 450 000 Full kostnad frå 01.01.21; kr 1 350 000</p>		
Nytt tiltak 2.5	Vurdering av konsekvensar	Utgift	
PPT	PPT har i lang tid ikkje regulert prisen til kommunane, grunna at det har vore bygd opp fond over fleire år. Generalforsamlinga har vedteke å nytte fondet, framfor auke i pris til kommunane. Fondet held ikkje for PPT si drift i	100 000	

Tabell 3.

	2020 og prisen til kommunane må aukast.		
Nytt tiltak 2.6	Vurdering av konsekvensar	Utgift	
Ekskursjon	Justering av ekskursjonsplan – der ein innarbeider ein tur i løpet av ungdomstrinnet (9. klasse) til Oslo, spesielt besøk i Stortinget. Legg ved ekskursjonsplanane.	(200 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 2.7	Vurdering av konsekvensar	Utgift	
Spes. ped	Einskild vedtak: 31% på Tokke skule – vedtak nr.: FS 19/30 (for våren 2020)	175 000	
Nytt tiltak 2.8	Vurdering av konsekvensar	Utgift	
Tiltak § 9 A	Må vurderast på eit seinare høve – eige vedtak gjeld til 31.12.19		
Nytt tiltak 2.9	Vurdering av konsekvensar	Utgift	
Sommar aktivitet for ungdom	Vinje har gjennomført fleire aktivitetar for born og ungdom gjennom sommaren. Tiltaket har ei kostnadsside og spørsmål om kapasitet (etaten må soleis prioritere ned andre aktivitetar). Dette ville vore ein positiv aktivitet/tiltak for målgruppa.	(100 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 2.10	Vurdering av konsekvensar	Utgift	
Tapt inntekt grunna utviding av rett til friplass og redusert foreldrebetaling	Alle husstandar med ei samla skattbar inntekt på under 574.759 kr vil ha rett til reduksjon i foreldrebetalinga frå 1. januar 2020. Gratis kjernetid 20 timer per veke for born frå familiar med låg inntekt: Inntektsgrense 548.500 kr frå 1.8.19, og auke til 556.100 kr frå 1.8.20 ifølgje forslag i statsbudsjettet.		Må dekkast innan eige budsjett
Vedtak k.styret 12.12		Utgift	
	Tillegg i k.styret	2 122 000	
		SUM	2 397 000
Innsparingstiltak 2.1	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
Mellombels nedlegging av Tokke skule Åmdals-Verk	JF. kommunestyrevedtak i sak nr.: 14/13 Full årsverknad frå 01.01.21: 1 150 000 Ingen trong for auka bemanning ved Tokke skule		(517 000) Ikkje vedteke
Innsparingstiltak 2.2	Vurdering av konsekvensar		

Mellombels nedlegging av barnehagen i Lårdal	Jf kommunestyrevedtak i sak nr.: 14/13 Full årsverknad med dagens lønnsnivå: kr 2 350 000,- PT. er det ikkje kapasitet å flyttje barna frå Lårdal til Høydalsmo, før ein har bestemt spørsmålet kring barnehagebygg i Høydalsmo og mellombels drift. Innsparinga blir ikkje fult ut lønna i Lårdal, då ein må drifta to avdelingar i Høydalsmo. Stipulert årsverknad av reduksjon i lønn er kr 1 500 000	0 ikkje vedteke
Innsparingstiltak 2.3	Vurdering av konsekvensar	
Mellombels nedlegging av Dalen barnehage Åmdals-Verk	JF. kommunestyrevedtak i sak nr.: 14/13 Full årsverknad frå 01.01.21: 1 500 000 Ingen trøng for auka bemanning ved Dalen barnehage	(675 000) ikkje vedteke
	Innsparingstiltak totalt	1 192 000
SUM PL 2	Nye tiltak	2 397 000
	- Auka ramme	1 205 000

Planområde 3 – HELSE OG OMSORG

PRIORITERING AV NYE TILTAK

Nytt tiltak 3.1	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Utgift	Finansiering
Auke antal institusjonsplassar 2 plasser 3,0 årsverk	Antal langtidsplassar bør aukas på grunn av stor pågang. Konsekvensen ved å ikkje gjera det, er at fleire pasientar må reise til andre kommunar, lengre venteliste på langtidsplass, overbelegg og overbelasting på personale.	(1 900 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 3.2	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Styrke bemanning i heimetenesta Årsverk totalt 2,13 Dag/kveld _____ (Heimehjelp 1,0 Heimesjukepleia 1,13)	For mange oppgåver i forhold til bemanning gjer at pasientar må søkje til andre tenestar. Til døme omsorgsbustader eller korttidsplass. Større press på omsorgsbustader og korttidsplassar på institusjon.	(1400 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 3.3	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering

Tabell 3.

Styrking av natteneste heimeteneste 1,87 årsverk	Dagens bemanning gjer at at brukar ikkje kan bu heime og få heildøgns omsorg. Leder frem til større press på korttidsplassar og omsorgsbustader .	(1500 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 3.4	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Hovedprosjekt kreftbehandling i kommunen	Oppfylging av vedtak i september KST	75 000	Ny utgift, auka ramme Jamfør vedtak KST
Nytt tiltak 3.5	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Innføring Dighelse	Innføring av Dighelse vil vera med på å forenkle kvardagen for brukarar og tilsette. Innføring saman med Vest Telemark kommunane vil spare utgifter i forhold til å starte med tenesta seinare	Eingongskostnad 75 200 Årleg utgift drift 18 200 Totalt: 93 400	Ny utgift, auka ramme
Nytt tiltak 3.6	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Dagavktivitet for heimebuande demente 1 årsverk	Lovpålagt tiltak frå 01.01.20 Tilskott blir ikkje vidareført 2020 (Vidareføring i ramma kr. 215')	(674 000 -215 000 Ny utgift: 459 000)	215 000 i ramma
Nytt tiltak 3.6	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Åter oppretta Assisterande avdelingsleiar heimetenesta 0,4 stilling	Leiinga får ikkje fylgt opp kvalitetsarbeid godt nok i forhold til lov og forskrift. Aukar og belastinga på andre avdelingar.	(300 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 3.7	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Styrke bemanning skjerma avdeling Dag og kveld 3 årsverk	Per dags dato er det for få tilrettelagde plassar for menneske med demens. Brukarar får ikkje den oppfylging dei har rett på jamfør lov og forskrift.	(2 031 000 Overføring av resursar 1,87 (natt institusjon) til skjerma Rest ny finansiering 750 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 3.8	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Mobil omsorg drift	For å sette i verk mobil omsorg må driftskostnad dekkes	25 000	Ny utgift

Tabell 3.

Nytt tiltak 3.9	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Utgift	Finansiering
Styrking av tildelingskontoret 0,5 stilling	Lang sakshandsamingstid gjer at tiltak ikkje blir satt i verk raskt nok. Tenesta er sårbar, stor belasting på stillinga	(355 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 3.10	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Utgift	Finansiering
Rekrutteringstiltak Personale helse og omsorg Sjukepleiar Vernepleiar	Sikre rett kompetanse og kvalitet i tenestane, sikra framtidig rekruttering	Forprosjekt 50 000	Ny utgift
Nytt tiltak 3.11	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Flytte vennestoga – dagavdeling organisatorisk frå institusjon til heimetenesta	Vil betra samhandlinga og oppfylginga rundt heimebuande brukarar	Ingen utgift	
Nytt tiltak 3.12	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Øyremerka omsorgsbustader i avdeling/fløyel J til rus og psykisk helse	Sikrar omsorgsbustader, kvalitet og kompetanse for denne brukargruppa med store omsorgsbehov	Ingen utgift	
Nytt tiltak 3.13	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Buss til dagavdelinga Leasing	Brukarar av dagavdelinga har krav på skyss til og frå tiltaket. I dag brukas det mykje drosje, der Tokke kommune betaler eigen andel for brukarar på dagopphold. (Brukarar betaler kr. 85/dag for dagopphold som skal dekke skyss, mat og tiltak)	Må sjåast på nærmare for korrekt sum	Ny finansiering
Nytt tiltak 3.14	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Kompetanseheving For tilsette i helse og omsorgsetaten	Potten for kompetanseheving er liten i Helse og omsorgsetaten. Det er lite statlige midlar til vidareutdanning og/eller generell kompetanseheving	(150 000)	Vurderast i samband med kompetanseheving generelt
Nytt tiltak 3.15	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering

Tabell 3.

Rekruttering ferievikar	Det er vanskeleg å få ferievikarar til å binde seg over tid. Dette vil vera eit prøvetiltak som kan vera med på å sikra personale i ferien	5 000/ vikar som binder seg for 6 veker (50 000)	Eventuelt innafor ramma
Nytt tiltak 3.16	Vurdering av tiltak /konsekvens	Utgift	Finansiering
Kjøkkenvert institusjon 1 årsverk Dagtid		(600 000)	Ikkje prioritert
Nytt tiltak 3.17	Vurdering av tiltak/konsekvens	Utgift	Finansiering
Auke stilling assisterande avdelingsleiar institusjon			Ikkje prioritert
Vedtak k.styret 12.12.19			
	Tillegg k.styret	1 800 000	
Total behov for auka ramme			2 043 000

PRIORITERING INNSPARING

Innsparingstiltak 3.1	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Betalt matpause	Større felles sak blir fremja for heile kommunen	
Innsparingstiltak 3.2	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Turnusendring Kortare vakter		
Innsparingstiltak 3.3	Vurdering av konsekvens	Innsparing
Reduksjon av stillingar Førebyggande tenestar	Reduksjon i førebyggande helsetenestar Må vurdere samarbeid med andre kommunar i fyrste omgang i eiga sak. Ingen innsparing 2020	Ikkje tilrådd
Innsparingstiltak 3.5	Vurdering av konsekvens	Innsparing
	Innsparing i alt	0
	Nye tiltak	2 043 000
	Auka ramme	2 043 000

Planområde 4 PLAN, NÆRING OG TEKNISK

Nytt tiltak 4.1	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Auka kostnader for riving av Mo skule, etter anbod	<p>Føremon med tiltaket: Gjennomføre politiske vedtak.</p> <p>Konsekvensar å ikkje tilrå tiltaket: Får ikkje gjennomført riving.</p>	150 000	Auka ramme 2020
Nytt tiltak 4.2	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Innkjøp av utstyr uteavdeling + leasing av to arbeidsbilar. Beredskapstillegg brøyting 50 000,-.	<p>Føremon med tiltaket: Få ryddige arbeidstilhøve og naudsynt utstyr og arbeidsordningar.</p> <p>Konsekvensar å ikkje tilrå tiltaket: Ikkje tilfredsstillande arbeidsforhold.</p>	50 000	Auka ramme, ber.tillegg
Nytt tiltak 4.3	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Auka lønsbudsjett på uteavdeling teknisk etat. Innhenting av tidlegare kutt som ikkje er forsvarleg i høve til drift av bygg og anlegg.	<p>Føremon med tiltaket: Stabilisere drift og legge grunnlaget for meir realistiske rammer på tekniske avdelingar.</p> <p>Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Nedprioritering av fagområdet og vedlikehald av bygg og anlegg.</p>	(300 000)	Ikkje tilrådd
Nytt tiltak 4.4	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Auka straumbudsjett. Urealistisk lågt budsjett etter innsparingar tidlegare år.	<p>Føremon med tiltaket: Meir realistiske budjettrammer.</p> <p>Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Stadig overforbruk på rekneskap.</p>	(500 000)	Ikkje tilrådd førebels
Nytt tiltak 4.5	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
	Føremon med tiltaket:	75 000	Auka ramme

Tabell 3.

Ny vaskemaskin på kulturhuset.	Må bytast ut, reparasjon kostar 50 000,-.		2020	
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket:			
Nytt tiltak 4.6	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering	
Planarbeid: Reg.plan Dalen Plan bryggjeområdet prioritert i 2019.	Føremon med tiltaket: Starte gjennomføring av reg.plan Dalen.	(250 000)	Ikkje tilrådd	
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Lite fokus på utvikling av sentrum, tomter og arealforvaltning.			
Nytt tiltak 4.7	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering	
Innkjøp av benkar og utstyr til friluftsområde, reiselivsanlegg m.m. Snurredo Bandakslid.	Føremon med tiltaket: Fremje trivsel og bruk av møteplassar og attraksjonar.	(150 000)	Midlar frå næringstiltak	
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Ytterlegare slitasje og därleg stand.			
Nytt tiltak 4.8	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering	
Planarbeid Fyrå + evt oppstart Hallbjønn aust reguleringsplan - eigenregi	Føremon med tiltaket: <i>Utvikle utmarkseigedomar og ajourføre planverk på eigne eigedomar.</i>	(50 000)	Eiga ramme/ eigeninnsats	
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: <i>Lite oppdatert planverk og lite utviklingspotensiale</i>			
Nytt tiltak 4.9	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering	
Revidering av turkart. Få inn ti-toppars m.m.	Føremon med tiltaket: <i>Utvikle viktige reiselivsprodukt.</i>	(30 000)	Eiga ramme/ inntekter frå sal.	
	Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Utdatert turkart.			
Vedtak k.styret 12.12.19	Tillegg k.styret		1 100 000	

Tabell 3.

Innsparingstiltak 4.1	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Barnehage ut av drift	Reduserte driftsutgifter, straum, reinhald. Full effekt først i budsjett 2021.	(100 000) ikkje vedteke
Innsparingstiltak 4.2	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Fordeling av fellesutgifter	Eco-online (stoffkartotek) årleg kr 50 000,- og utgifter til alarmsentral – tryggleiksalarmer 175 000,- , blir dekt av PNT – etaten fullt ut utan at me har budsjettmidlar. Dette bør delast med helse- og omsorgsetaten, men blir bare ei intern rokking, inga reell innsparing.	0
PL 4	Nye tiltak/ auka ramme	1 375 000

Tabell 4.

Post	Bevilgningsoversyn drift etter budsjett - og rekneskapsføreskrifta § 5-4 - 1000 kr	Rekneskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
1	Rammetilskot	-67 925	-75 680	-79 663	-78 896	-78 817	-78 161
2	Inntekts- og formuesskatt	-55 957	-55 200	-57 600	-57 400	-56 800	-56 300
3	Eigedomsskatt	-32 859	-31 000	-36 000	-36 000	-36 000	-36 000
4	Andre generelle driftsinntekter	-42 307	-39 532	-34 433	-32 233	-31 233	-31 233
5	SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-199 048	-201 412	-207 696	-204 529	-202 850	-201 694
6	SUM BEVILGNINGAR DRIFT, NETTO	182 686	191 415	198 927	198 129	196 929	196 929
7	Avskrivningar	14 374	15 000	16 000	16 000	16 000	16 000
8	SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	197 060	206 415	214 927	214 129	212 929	212 929
9	BRUTTO DRIFTSRESULTAT (+ er negativt)	-1 988	5 003	7 231	9 600	10 079	11 235
10	Renteinntekter	-1 462	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
11	Utbyte	-4 218	-2 800	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
12	Renteutgifter	2 757	3 700	4 000	4 200	5 000	5 000
13	Avdrag på lån	7 155	7 700	8 000	8 500	9 200	9 300
14	NETTO FINANSUTGIFTER	4 232	7 100	6 500	7 200	8 700	8 800
15	Motpost avskrivningar	-14 374	-15 000	-16 000	-16 000	-16 000	-16 000
16	NETTO DRIFTSRESULTAT (+ er negativt)	-12 130	-2 897	-2 269	800	2 779	4 035
	<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>						
17	Overføring til investering	0	2 244	0	0	0	0
18	Netto avsetjingar til, eller bruk av bundne driftsfond	3 273	0	0	0	0	0
19	Netto avsetjingar til, eller bruk av disposisjonsond	11 119	653	2 269	-800	-2 779	-4 035
20	Disponering av tidlegare års mindreforbruk	-8 787	0	0	0	0	0
21	SUM DISPONERINGAR, ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	5 605	2 897	2 269	-800	-2 779	-4 035
22	Rekneskapsoverskot (mindreforbruk)	-6 525	0	0	0	0	0
	<i>Planområde</i>						
PO 1	Sentraladministrasjonen	27 765	26 665	27 356	27 206	27 206	27 206
PO 2	Oppvekst, kultur og idrett - OKI	67 048	71 771	74 330	72 832	71 632	71 632
PO 3	Helse og omsorg	75 643	76 882	82 804	82 204	82 204	82 204
PO 4	Plan, næring og teknisk - PNT	28 536	29 097	30 637	29 887	29 887	29 887
PO 6	Fellesinntekter - d.e. kons.kraftsal	-16 306	-13 000	-16 200	-14 000	-14 000	-14 000
Sum	BEVILGNINGAR DRIFT, NETTO	182 686	191 415	198 927	198 129	196 929	196 929

Tabell 5.

Post	Bevilgningsoversyn investering etter budsjett- og rekneskapsforskrifta § 5-5 - 1000 kr	Rekneskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
1	Investeringar i varige driftsmidlar	36 960	18 781	36 090	46 605	19 290	6 590
2	Tilskot til andre sine investeringar	0	0	0	0	0	0
3	Investeringar i aksjar og andelar i selskap	935	950	950	950	1 000	1 000
4	Utlån av eigne midlar	0	0	0	0	0	0
5	Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
6	SUM INVESTERINGSUTGIFTER	37 895	19 731	37 040	47 555	20 290	7 590
7	Kompensasjon for meirverdiavgift	-4 510	-2 994	-5 722	-5 275	-3 310	-970
8	Tilskot frå andre	-6 852	-330	-4 477	-810	-2 000	0
9	Sal av varige driftsmidlar	-354	0	0	0	0	0
10	Sal av finansielle anleggsmidlar	-5 003	0	0	0	0	0
11	Utdeling frå selskap	0	0	0	0	0	0
12	Mottekne avdrag på utlån av eigne midlar	0	0	0	0	0	0
13	Bruk av lån	-16 014	-14 163	-26 041	-41 470	-14 980	-6 620
14	SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-32 733	-17 487	-36 240	-47 555	-20 290	-7 590
15	Vidareutlån	0	3 000	0	3 000	0	0
16	Bruk av lån til vidareutlån	0	-3 000	0	-3 000	0	0
17	Avdrag på lån til vidareutlån	623	600	600	600	600	600
18	Mottekne avdrag på vidareutlån	-340	-600	-600	-600	-600	-600
19	NETTO UTGIFTER VIDARELÅN	283	0	0	0	0	0
20	Overføring frå drift	0	-2 244	0	0	0	0
21	Netto avsetjingar til, eller bruk av bundne investeringsfond	-299	0	0	0	0	0
22	Netto avsetjingar til, eller bruk av ubundne investeringsfond	-5 146	0	-800	0	0	0
23	Dekning av tidlegare års udekt beløp	0	0	0	0	0	0
24	SUM OVERFØRING FRÅ DRIFT OG NETTO AVSETJINGAR	-5 445	-2 244	-800	0	0	0
25	Framført til inndeckning i seinare år (udekt beløp)	0	0	0	0	0	0